

Guérlain Parfumerie française de Luxe
 Le monde élégant et fashionable de Paris se sert :
 Eau de Cologne impériale, savons, et autres produits de toilette.
 Crème de Fraîces et Poudre de Cypris pour le teint.
 Extraits pour le mouchoir et le vaporisateur: Jicky, Belle France, Alcool de Rose pour les cheveux.
 15, RUE DE LA PAIX, PARIS

A Franklin-Társulatnál Budapestben megjelent, és minden könyvkereskedésben kapható:
Kielland L. Sándor.
MÉREG.
 REGÉNY.
 Norvégból ford. Hitoók Emma
 Ára félve 1 frt 20 kr.
 Vasárnapokban 1 frt 50 kr.

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmasságát eszköz mind. államban
Réthy János
 nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
 Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Gerson Anna asszony
 BUDAPEST,
 Andrassy-út 21.
 (félelelet)

Gummiárúk,
 betegápolási cikkek sérültök (Jeszerek F. Berguerand párisi gyárostól), legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándor egyetemi kötszerésznel,
 Budapest, Erzsébet-körút 50.

Jury-tag és több kiállításon kifutottva.
BUCHHALTER-féle
 első magyar mű- és vegytisztító intézet
 Budapest, Ferencz-körút 20. sz.
 Férfi- és női ruhák, csipkék, függönyök, szőnyegek és minden e szakba vágó cikkek a legutányosabban tisztítatnak.
 Posta ertésítés után a ruháért házköz küldünk és vissza küldjük.

CALDERONI ÉS TÁRSA
 látászerzők.
 Látászerző raktára Váci-utca 30. szám.
 Tan- és műszerek és fényképezési kész-
 lékek raktára
 Kis hid-utca 8. szám.
 BUDAPESTEN.
 Árjegyzék kívánatra bérmentve, ingyen.

Blätterbauer R.
 a frankfurti Raff-Conser-
 vatorium volt tanárnője,
 lezékelték át zongora já-
 tékban és zenelméletben.
 Lakása: Üllői-út 21. föld-
 szint 4. ajtó.

Rum, likőrök
 készítéséhez való híres ki-
 vonatok
WATTERICH A.-nál
 Dohány-utca 5.
 kaphatók.
 Kezelési könyv ingyen.

A Köszegi Teréz-féle

álarcz-kölcsönző intézetet
 mely 18 éven át a Szervita-téren létezett, ez évben
IV. ker., Deák-tér és Sütő-utca sarokra,
 fők-üzletemet pedig béli utcán a **Vigadóba** helyeztem át.
 Különös figyelemmel voltam a nagyrészt köznépségen igényei-
 nek és kényelmeinek minden tekintetben való kielégítésére,
 miért is elegánsan berendezett üzletemen kívül egy külön
 bejárata szalon is nyitottam. Dátor vagyok tehát az idén
 is elegáns új dominókat és jez-öltönyeimét-dús válasz-
 tékban, jutányos kölcsön-érték a nagyrészt köznépségen be-
 cses figyelmébe ajánlani.
 Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.
 Kiváló tisztelettel

Köszegi Teréz.

Korunk fő nyavalyája az idegesség
 és vértelenség, melyből számtalan más kór származik.
 Es ellen pedig legbiztosabban hat a
VASAS CHINABOR

1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.
 Eszen bor a saját magam által termelt ménesi Sherryvel van
 készítve és minden hasonló nevű készítmények között a legtöbb
 chinaját és vasat tartalmazza.
Rozsnyay Mátyas gyógyszer. művegyé-
 zesi laboratoriuma,
 Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszerész úrnál és
 minden magyarországi gyógyszerárban.

„Zenélő Magyarország”
 zenemű folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én 10-10 oldalos zenemű-
 füzetben. A zenemű-irodalom minden ágát felölelő füzetek
 teljesen nélkülözhetetlenek a zeneműnek egyenkénti beábrá-
 lási; mindenképp fel kell adni a zeneműnek megfelelő.
 A közönség kedvelője Strauss, Waldteufel, Xron, Vollstedt,
 Ziehrer stb. legjobb keringőt, polkát, indulót.
 A salonzene-játékos Brahms, Jensen, Raff, Behr,
 Schütt, Moszkovszky stb. legjobb szerzeményeit.
 A népdalok kedvelője a cigányok által játszott s a
 népszínházban vagy az utcán énekelte legújabb nótákat.
 A műdalos Becker, Strauss, Meyer, Hellmann, Lassen,
 Deura Tostó stb. legjobb műdalait magyar szöveggel.
 Ki a koplókat szereti, az orfeumok legnépszerűbb új-
 domságait, s végre a tanítvány azt a felidő változatos-
 ságot, mire a komoly tananyag mellett szüksége van, felleli a
 „Zenélő Magyarország” pompás füzetében.
 Az 1896. III. évfolyam előfizetési ára egész évre 4 frt, fél-
 évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 20 kr. Zongorá-
 szoknak legjobb újítást adjunk a „Zenélő Magyarország” 1896.
 évi 4 frtos előfizetési nyugtájá. Ajándékunk legalkalmasabb
 a „Zenélő Magyarország” 1895. teljes évfolyama díszkötésben
 bekötve ára 5 frt 40 kr. s tartalmaz 34 legdivatosabb magyar
 nótát, 8 műdal, 5 orfeumi koplét, 5 operai potpourrit,
 3 indulót, 4 keringőt, 7 polkát, 4 esztrád, 29 legjobb salo-
 narabok, 2 legjobb-darabok, összesen 101 órányi pompás zené-
 művet. Megrendelhetők s előfizethetők a „Zenélő Magyaror-
 szág” kiadóhivatalában, Budapest, Csengery-utca 62. a.
 Megismerésére mutatványszámot készséggel küldünk.

**Hirdetések elfogadhatnak a kiadó-
 hivatalban, Budapest, IV. ker.,
 Egyetem-utca 4. sz.**

Mack-féle reichenhalli fenyőtű-olaj.
 Igaz finom, legtermészetesebb, legégszesebb és olcsó szoba-
 illatosító. 30 év óta tekintélyes mennyiségben készítenek be-
 légszési szer torok- és mell-bajonál, hők-hurud, diphtérián, influ-
 enza stb. esetéknél. Elismeret bedörzsölő szer meghűléseknél,
 kövénny és csúsnál. Eredeti üvegekben, 60 kr.-ért kapható
 gyógyszerárakban, drogistáknál és illatszerek-kereskedésben. Bi-
 zonyítványokat és prospektusokat küld.
Mack J. Bad Reichenhall, I. és legrégibb beszerzési forrás.

Kathreiner-féle
 KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉ

 Mindenütt kapható - 1/2 kiló 25 kr.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci utca 12
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindennemű fény-
 képezési gépek és készülékekkel.
 Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Kwizda Ferencz János
Kwizda-féle
 Védjegy.

Restitutionsfluid
 os. és kir. kiv. szab. mosóvíz lovaknak
 Egy palackkal frt 1.40 o. é.
 30 év óta udv. istállóknban valamint
 katonai és polgári nagyobb istállók-
 ban is, használatban; nagyobb erő-
 feszítések előtt és után erősítéstül;
 továbbá ficzamosodások, rándulások, az
 inak merevsége s más ily alkalma-
 nál; képesteri a lovat kiváló teljesít-
 ményekre idomításnál.

Fő-letét:
Kerületi gyógyszerár
Korneuburgban.
 Valódi minőség-
 ben gyógyszer-
 tarakban és dro-
 gistáknál kapha-
 tató.

MARGIT-ORÉME
 hírneves, az elegáns hölgyek által hasz-
 nált arczoréma (nem a síros kenőcs) rö-
 vid idő alatt ifjítja és színtelíti az arcot,
 eltávolít az arczóról mindennemű bér-
 tisztatlanságot.
 Egyedül szer szeplő, májfoltok,
 pattanások, bőrtak (mitesser) ellen.
 Bámulatos hatása abban rejlik, hogy
 a bőre kenve az által rögtön főlve-
 tetik és ez okozza azon csodás által-
 kulást, hogy szeplővel vagy májfolt-
 tokkal teljesen fedett arcz 3-4 nap
 alatt alabástrom fehérré lesz.
 Mivel nem zsíros — nappal is alkalmazható, — a krém-
 vel bekenett bőrről a hölgyor remekül tapad. Ára 50 kr. 1 frt.
Margit-szappan ára 35 kr. — Margit-hölgyor,
fehér, rózsás és krém színben ára 60 kr. — Mar-
git-fogpép 50 kr.
FÖLDES KELEMEN gyógyszerár,
 Aradon, Deák Ferencz-utca 11. sz.
 Főraktár **BUDAPESTEN, Török József,** Király-utca.

Schering-féle Condurango-bor
 újabb időben idült gomorhajókban, gomorhurut (gomorogócs)
 esetében, mint enyhítő szer a legelterjedtebb alkalmazásra talál.
Schering-féle Pepsin-essentia
 dr. Liebreich Oszkár tanár utasítása szerint. Emésztési
 zavark, az emésztés renyhédsége, zaha (gomorogócs), a gomor-
 elgyűlködés, erős és frásbani mértékeltédsége következményekül, az-
 azon kellemes ízű essentia segítségével rövid idő alatt megemésztetnek.
Schering's Grüne Apotheke, Berlin N.
 Raktárak Ausztria-Magyarország legjobb gyógyszerárában és na-
 gyobb drogulata-üzleteiben. 6019

WEINWURM ANTAL
 fényképez első magyarországi
 chemigraphiai műintézete
 Budapest, IV., Károly-utca 3.,
 készít mindennemű
 ezinkedzésű dícsot,
 autotypia, phototypia,
 chemigraphia és chro-
 motypia utján. Alap-
 rajzok, térképek, há-
 lózatok fototografiai
 úton a
 legutá-
 nyosab-
 ban sok-
 szorosít-
 tatnak.
 Külön
 borendezés
 házonkívül
 való fénykép
 felvételekre.

VASÁRNAPI UJSÁG

3. SZÁM. 1896. BUDAPEST, JANUÁR 19. 43. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félve 12 frt. egész évre 8 frt. egész évre 5. — Külföldi előfizetésekre a postaiilag meghatározott vitéldj is csatolandó.
 Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG félve 4. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK félve 2.50

Dr. JEDLIK ÁNYOS.
 1800—1895.
 SZENT-BENEDEK-REND győri székházából dez.
 14-én egy kilenczvenöt éves aggyastyant ki-
 sérték szokatlan nagy részvét mellett az
 örök nyugalom helyére. Győr sz. kir. város álta-
 lános gyászt öltött. A Magyar Tudományos Aka-
 démia és az egyetem részéről is küldöttek jelen-
 tek meg e végtisztességre; de természetesen
 legnagyobb volt magának a rendnek a gyásza,
 mely nesztorát és egyszersmind egyik legkivá-
 lóbb tagját veszette el az elhunyttban, dr. Jed-
 lik Ányosban.

minden természetvizsgálói gyűlésen. Az aka-
 démia gyűléseire mint már legelőrebb tag is ren-
 desen eljár Budapestre. Csak két év óta, a mióta
 hallása gyöngült, vonult vissza. De azért még el-
 elment egy-egy kedélyes társaságba, hol szere-

retremelő humorával és rendkívül előzékeny
 modorával mindenkor a közfigyelem és közbe-
 csülés tárgya volt. A rend győri gymnáziumának
 tavalyi majálisán még élénk kedélyvel vett részt
 s a fiatalaságot egy szép pohárköszöntővel buzdi-

Dr. JEDLIK ÁNYOS
 Ellinger fényképe után.

totta, lelkesítette. Oly szívós, egészséges természetű volt, hogy még 90 éves korában is vadászott, s kivéve, hogy gyermekkorában egy éven át sém- és torokbajban szenvedett, talán soha sem volt beteg teljes életében. Végelgyengülésben halt meg. Legutóbbi időben az emlékező tehetőség erősen kezdte elveszteni, de, a mi a természetani dolgokat illeti, azokról még utolsó napjaiban is a legnagyobb szabotossággal tudott beszélni.

Most, hogy hagyatékát rendezik, iratai közt számos nagyobb összegről szóló pénztalványt találtak, melyek mind az ő nagyon is jó szíve mellett tanúsodnak; kérés nem tudott megtagadni. Hagyatékában ott lelték a Magyar Tudományos Akadémia elnökének: Eötvös Lóránd bárónak egyik fiatalkori fényképét is, melyet az elhunyt haláláig nagy kegyelettel őrzött.

Kiváló érdemei elismerésül a király 1878-ban a vaskorona-rendet adományozta neki, melyet Pannonhalmán Kruesz Krizosztom, az akkori főpát tűzött mellé.

Jedlik nemcsak kiváló természettudós volt, hanem egyszersmind nevezetes feltaláló is. Találmányai közül először szódavizgyártó készülékét, a szifont említjük, mely ma óriási mennyiségben van forgalomban, de vajmi kevesen tudják, hogy azt az elhunyt öreg benzés tudós találta föl.

A *dynamo-gépek* elvét Jedlik állította föl, s egy készüléke ma is ott van az egyetem fizikai intézetében. Az ő találánya a *elektro-mágneses forgó* is, melynek eredetije a pannonhalmi múzeumban látható.

Ugyancsak az ő találánya az u. n. *osztógép* (eredetije szintén Pannonhalmán látható), mely tökéletesség dolgában az azóta keletkezettekkel ma is versenyez. Ennek a gépnek az a sajátossága, hogy igen kis távolságra igen sok vonalat húz egy gyémántú segélyével, így 1 milliméternyi térre egy üveglapra 600—1000 vonalat képes húzni. Az egyetemen a Jedlik által e géppel készített üveglapokkal, u. n. üvegrácsokkal eszközölnék még ma is fénytani kísérleteket.

Találmányai közül nevezetes a *csöves villamos szedő*, mely sajátosság szerkezetű villamos sűrítő a villamszikkát egy méternyire képes kinyújtani. E találányaért a bécsi villamos kiállításon 1878-ban a haladási érmet nyerte. Ha az egészet forgatják, a forgás által a gömbök egymáshoz érve, lánczot alkotnak, s a két felső gömb közül kipattan egy méternyire a villamos szikra.

Mikor a galván-elemeket készítették, Jedlik különös szénlemezeket állított össze, s ezeknek elektro-mótoros ereje az akkor ösmert elemekét jóval fölülmúlta. Hogy mily lelkiismeretes volt tudományoskísérletezései között, emellett tanúsodnak a hagyatékában lelt följegyzések. Mikor a szénlemezeket készítette, még éjjel is több ízben átment múzeumába, mely Győrött a hálószobája mellett volt s ilyen jegyzeteket készített: «Este 10 órakor a galvanométer állása...» «Éjfélkor, 12-kor a galvanométer állása...»

Igazi tudós volt, a ki mind végig a tudományban lelte örömet. *Theurewk István.*

TAVASZ A TÉLBE.

Benne vagyunk a tél kellős közepében: Tavasz ragyog rám a rózsám Kék szemében.

Érzem édes illatát az Ibolyának, Hallom dalát a mezei Pacsirtának.

Pósa Lajos.

PACSIRTASZÓ.

Halloó, hogy szól a pacsirta!
Jer ölembe, angyalom!
Boldog szívünk dobogását
Én is dalba foglalom.

Boldog szívünk dobogása
Zengve ajkról ajkra száll...
Kipattan a rózsabimbó
S mosolyog a rózsaszál.

Pósa Lajos.

MIKOR EGYÜTT VAGYOK VELED...

Mikor együtt vagyok veled,
Édes boldogságom,
Ebből a nagy világból csak
Kék szemedet látom.

Mikor téled elszakadok,
Szép arany virágom,
Olyan, mintha nem is volnék
Ezen a világon!

Pósa Lajos.

BÚCSÚ.

Lemenő nap fénye
Piroslik a tájon...
A jó Isten szeme
Rád mindig vigyázzon!

A merre csak elmegy,
Szerelmem galambja,
Hullva hulló csillag
Ragyogjon utadra,
Szálljon föl esérébe
Szemed gyöngyharmata.

A gőzkoesi előtt
Fülemile szálljon,
Ringató kerekre
Harmatos rózsába,
Gyöngye violába,
Nefelejese járjon...
Áldjon az ég, áldjon!

Pósa Lajos.

MAGYAR PROFESSZOR-ÉLET A MÚLT SZÁZADBAN.

(Vége.)

Uj tárgyának előadásához itt is hiányzott Fabernek minden vezérforrása; azért örömmel fogadta elődje, Müller ajánlatát, ki irányítólul saját jegyzeteit és methodusát ajánlta fel. Azonban csakhamar meg kellett győződnie, hogy a terjedelmes anyaggal nem bánhat el lényeges rövidítések nélkül.

Legnagyobb bajt okozott azonban az alkalmas lakás hiánya. Nagy-Váradon ez időben nem voltak még magános emberek számára berendezett bútorozott kisebb lakások; csak hosszabb keresgélés után juthatott hozzá a gimnázium tőszomszédságában két szép szobához, a mi akkori fogalmak szerint már úri alkalmatosság volt a papnövédek számára fentartott épületben.

A mi a kosztot illeti, jó szerencsére szomszédjában lakott egy egyszerű, derek, tehetős, bár sok gyermekkel megáldott polgár és családapa, Szolozky névű, egykor a jezsuiták tanítványa s mindvégig lelkes hívők, különben ügyes verselő is, ki egy nap több chronostichont is össze tudott tálkálni. Ehhez utasították Fabert s ő magára nézve nagyon megtisztelőnek vette, hogy az ifjú tanárt házában élelmezheti s pompásabbnál pompásabb falatokkal látta el asztalát. Esténként aztán, a jóízű vacsora után, pipázgatva közölték egymással élményeiket, vagy pedig Anzelm atya, Aurelius, stb. műveit olvasták s a jezsuiták visszahívásában reménykedtek. Máskor feleségével s gyerme-

keivel vig szüretre vitte vendégét, mely napokon át tartott vidám lakmározás és tánc között.

A nagyváradi jóélet azonban nem sokára sirba vitte a főiskola egyik legderekabb tanárát, *Mihalóczyt*. A mint ágyba esett, mint jó kollega, *Faber* is sietett egy reggelén meglátogatni beteg társát. Mekkora volt meglepetése, mikor az ágyban fekvőt köröskörülve látta a legvalogatottabbételekkel, gondos háziasszonyok küldeményeivel. «Hát a kolozsvári káposzta mit vétett?» kérdé, utolsót mosolyogva, a nagy beteg. Alig távozik *Faber*, még azon éjjel halála híret hallja kollegájának. Sirató barátai vállalkon emelték koporsóját kora sirjába.

Pedig ugyanakkor *Faber* is súlyosan megbetegedett. Böre alatt támadt éles fájdalom, mely jobb karját is földagasztotta s egész középső ujjáig hatolt. Iszonyú fájdalmakat szenvedett éjjelnappal, melyeket alig tudtak enyhíteni a rá rakott tapaszok. Beteg karjára csak nagy kinnal tudta felhúzni kabátja újját. Ebben az időben történt, hogy a *Blazovics*, előbb oroszvári segédlelkész halála után több mint egy évig üresen maradt logikai katedrát egy alig húsz éves ifjú, *Valkovszky* nyerte el. Alig ért Váradra, a nagyváradi lakás-szükség ő nála is zavart okozott. Szállást nem kapván, több napon át fogadóban volt kénytelen hálai, a mi a patriarkhális időkben nem egy professor szerény erszényéhez mért fényűzés számba ment. Végre is Fabernek kellett őt is megszámni, a ki lemondott javára egyik szobájáról s kosztra is *Szolozky*hoz ajánlotta.

Leírja aztán *Faber* együtt tett kalandozásait a város környékén, a Felix-fürdőben s a Pecze folyó partján elterülő régi kapuzsinusok kertjében (a mai Rhédey-kert), hol forró nyári napokon a fák enyhet adó lombjai alá menekültek s a patakokban vettek lábfürdőt. Néha aztán meghívta mindkettőt magához a jó Crescencius atya, a káptalan főnöke s olvasó-kanonok, egyúttal elsőrendű kanonista és kazuista, kinek valódi kedvtelése volt bonyolult problémák feladása és megoldása.

Még vigabb élet költözött a nagyváradi lyceumba, mikor *Kovács* lett az észjog tanára, egy igazi magyaros typus, hallgatag, zárkózott, komoly, de egyesek lelkü, becsületes jász ember, ki kollegáit sokszor megtraktálta nemes és finom boraival, és saját lovaival kocsiháztartott.

Csak egy év volt még hátra, az utolsó a századból, a mikor, az 1799-iki iskolai év végén *Faber*, hogy az összes jogtudományok doktori kálapját is megszerezze, neki esett a theziseknek s hónapokon át tartó készülés után újra Pestre ment, letenni utolsó rigorosumát.

Három vizsgálatot elvégezvén, írásbeli dissertatióra kapott most már engedélyt s azt rövid időn be is nyújtotta. Végre a promocióra megszabott napon nemzeti díszöltözethen, az Odeumban föllépett a katedrára, mellette a pedellus mozdulatlan, szigorú botjával, s két teljes órán át értekezett a nyomtatott thezisek után az észjog parancsairól, a «tutela dativáról», a «pápa primátusáról», stb. Befejezte az ünnepélyt a graduatió, mely alatt *Markovics* tartá mint rektor a botot s *Barics* olvasta fel mint dékán a promotiót.

De Nagy-Várad tanári-karát is ritka kitüntetés érte ezzel majdnem egy időben. A tudós *Palugyánszky* híre eljutott már az orosz határig és Sándor csár nem habozott őt hívni meg a pétervári egyetem katedrájára, miután előbb Ferencz császár engedélyt is kikérte. Ugyancsak ő fényes ajánlattal *Fabert* is megkínálta a rigi egyetem egyik székével, de ez nem fogadta el. Öszinte rokonszenv és nagyrabecsülés kísérte *Palugyánszkyt* új hazájába, míg az utána meg-

üresedett tanszéket az igazgató szintén Faberre ruházta, vagy azért, mert a két katedra rokon volt, vagy mivel senki sem volt kész elvállalni a terhes tisztet. *Faber* is sokáig habozott, míg elvállalta, de végre engedett oly kikötéssel, hogy azt az évet kettőnek számítsák, a mit felsőbb helyen is jóvá hagyták.

Nagy feladat hárult most *Faber* vállaira. Sajtát tárgyat kívül a hazai jogot is elő kellett adnia s erre magának is előkészülnie előbb otthon. Így praelegált két órán át naponként, egyik katedrából a másikba lépe, úgy hogy a rendkívül meleg nyári napokon, mint panaszkodva írja, ritka nap volt, hogy lezúzó haza menve, kétszer is ne kellett volna facsarásig izzadt fehéremüjét kicserélnie.

Még egy emlékezetes eseményt hozott magával az év. A pesti egyetem nagy hírv jogtanára, *Barics* megérdemelt nyugalomba lépett s helyére *Faber* is pályázott, bár ezúttal nem sok reménnyel, mert tudta, hogy koránál s más körülményeinél fogva *Mészárosnak* van több igénye arra, hogy *Barics* utóda lehessen.

Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva érzi, hogy levegőváltoztatásra van szükség. Két hű barátja, a pipa és a sakk sem segít. Úgy is történt, *Mészáros* meglett, s *Faber* némileg megaládvá kérelmezte Pozsonyba való áthelyeztetését. Mint a villamosapás jött ekkor közbe a hír, hogy a császári kormány három fakultást egyszerre törölt el s csak a nagyváradi s győrit hagyta meg, előbbinél pedig a Palugyánszky távozása által megürült tanszékre *Kassáról Sáfár* helyeztetett át. Ez elvette *Faber* minden reményét a senioratúra. Kedvetlenül, lesújtva ér

TÁNCZRA KÉSZEN.

«kupé» szó, a minek magyar kifejezése annál kívánatosabb, mert épen az utazás alatt, vonaton érintkezünk a külfölddel és ugyan minek tegyük büszkévé az idegent, a ki bennünket le szokott nézni, minek szolgáltassunk neki hamis bizonyítékot az ő fölényére és vele szemben műveltségünk alantibb voltára, — ha erre nem vagyunk kénytelenek? avagy nem tökéletesen alkalmas szó-e a «rekesz» a kupé fogalmára?

A «sztrájk» szó is gyakran szerepel, és nem ártallották költők is darabjuk címébe fölvenni. Én azt gondolom, azaz hogy bizonyos vagyok benne, hogy nyelvünkben *mindenre*, az emberi műveletek, a legmagasabb műveltség összes szakmáinak tárgyaira lehet magyar szót találni, csak nem kell vakon, lustán, aljas gyáván elfogultnak lenni és azt hinni, hogy a külföldi, az idegen szó előkelőbb, szebb hangzású. Alávaló korcs, áruló, a ki szégyenli magyarságát. Legyen ez jelszava a nemzetnek, a nagy közönségnek, és rövid idő múlva vége lesz a papagályszerű tarkabarkaságnak irodalmi nyelvünkben, mely már annyira súlyodt, hogy a hirhedt Lukácsiu erre hivatkozott, állítva, hogy a magyar nyelv nem alkalmas önálló műveltség kifejtésére és terjesztésére. Azt hinni, hogy a francia, angol szó előkelőbb, szebb hangzású, olyan fajta kór-ság, mint a képzelt betegség, hypochondria, vagy egy rögeszmén alapuló őrültség, melyből a be-

CSILLAG-JÁTÉK.

PERECZRE ÉRHEZŐK.

A VÁROSLIGETI JÉGPÁLYÁRÓL. — ERDÉLYI FÉNYKÉPEL.

teget ki lehet gyógyítani egyszerre azzal, ha sikerül őt meggyőznünk föltevése aaptalanságáról. Tisztán nemzeti önérték kérdése az, hogy használjunk-e idegen szavakat. A «csököny» vagy «bikacs», a «csökönyölnek», «bikacsolnak», szavakat csak e pillanat ötleteként említem, talán mások foghatnak még ezeknél jobbakat is — de ha nem lelnénk helyesebbet, még az ennél rozább magyar szót is szívesebben vehetjük és szebbnek találhatjuk az ocsmány sztrájk-nál, melyben három mássalhangzóval kezdődik az első tag, és ha már meg akarnók honosítani, hát «iszterajk»-nak kellene mondani. Eleinte szokatlanul hangzik talán némelyeknek, a kik — egyebek közt — a francia nyelvben az előkelőség hódító illatszerének tartják az ő betűt, míg ugyanaz magyarban nekik paraszti. Mint a színvakság a szemben, ilyen tévedés van a hallásban is.

Számos és nagy jelentőségű dolog, a miben a nyugoti nagy népekkel mai napság nem versenyezhetünk. Függetlenség, állami nagyhatalmítás, számbeli túlsúly, világhír, stb!

Mindez, a számbeli túlsúlyt kivéve, változékony dolog, sorba megy, mint a falusi bíróság. Hébe-hóba mi is voltunk nagyhatalom — még első is — Európában.

A szerencse állhatatlan. A nemzetek büszkeségének legbiztosabb, legvalószínűbb czime az *állandó* tulajdonok: maga a lényeg, a nemzet egyéniségének *minősége*, az anyag, a melyből

alkotva van, a szellem, mely az anyagnak életet ad. Az oroszlan büszke lehet az állatsereglet ketreczében is; az ölebet hiába ültetik a bíbor pamagra, az ott is csak hitvány ölebet marad. A mi most nincs, az még lehet, a mint hogy már volt is. De ne dobáljuk meg el azt magunktól, a mi van, és a melyek között vannak legnagyobb becsű, mert első rendű, változásnak alá nem vetett, a legnagyobbak által irigylet értékek. Nevétséges az, a ki arra büszke, a mije nincs, de gyáva és aljas, a ki eltagadja, a miben különb az idegennél, csakhogy az idegennek hizelegjen...

A kutya úgy kedves, úgy jó, ha alázatos, föltétlenül hű, engedelmes, kifogyhatatlanul hízog. De ha az oroszlan kutyává szelidül, ez már szomorú látvány...

De hát érdemes-e két szó végett ekkora agyúzás a verebek ellen?

És még az esetben is, ha sikere lenne?

Hiszen ha legalább az lenne!

De nem lesz. Manővrerőzünk és kupéba ülünk ezután is. Ez már így lesz egy darabig, míg kihal a nemzedék, mely fölgürt nadrággal jár derült, száraz időben, és a szemére fésűli a haját és úgy teszi föl rá a kalapját, mint hajdan az utonálló zsványok.

A PIHENŐ TÁNCZOLÓK.

Talán jobb is, ha azonnal magam bocsánatot kérek a szerkesztő helyett, hogy ily unalmas komoly kérdéssel foglalkoztattam, szellemes, időszzerű, egészen a legutóbbi pillanatot tárgyaló-csevegés helyett, a mit különben, minden henczés nélkül, egész komolyan bevallom, hogy mondhatatlanul fájón irigylek, minthogy mindenki azt a tulajdönt irigyl, a mire magában egyáltalán semmi képességet nem érez.

Vajda János.

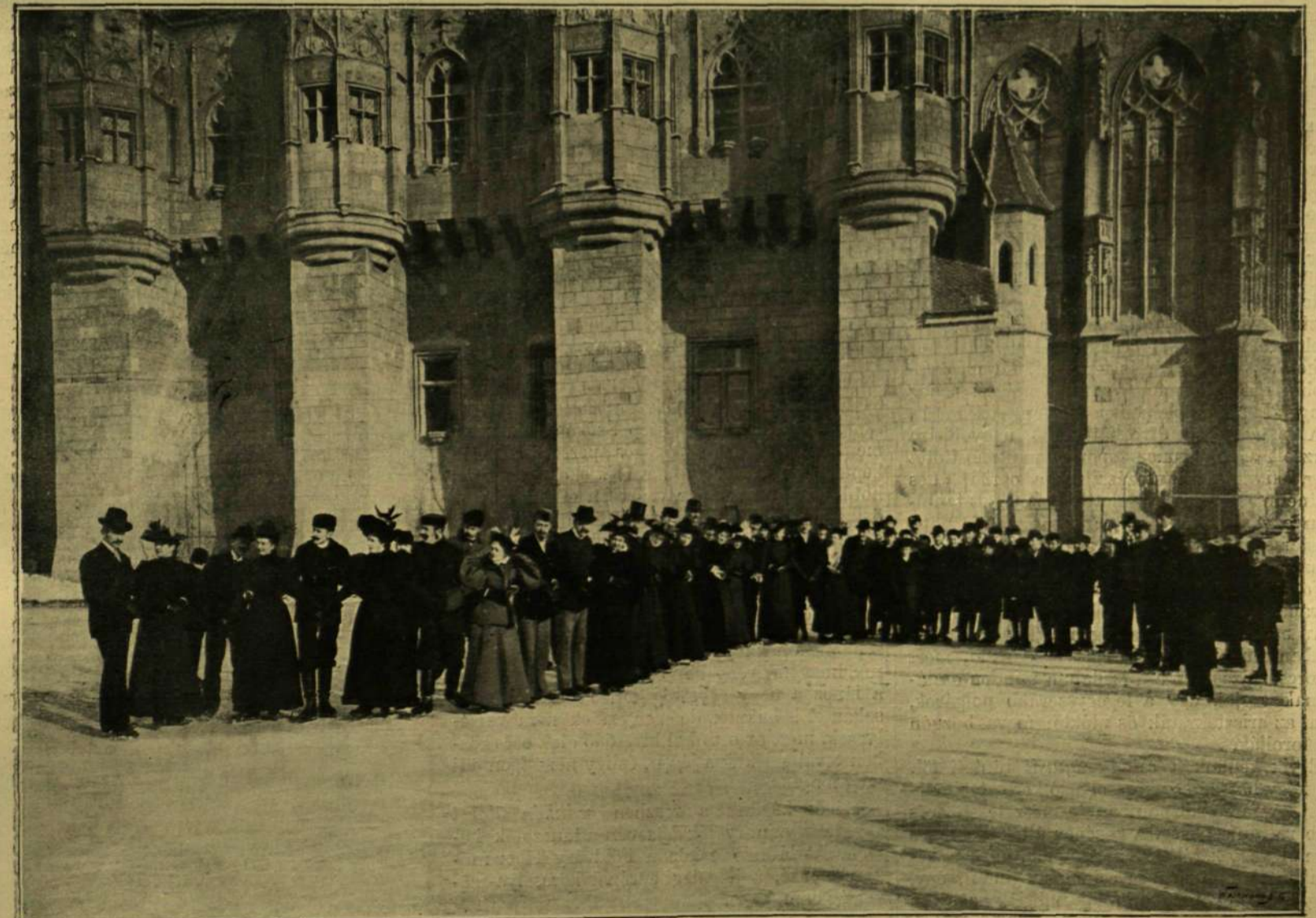
ALAKOK A JÉGRŐL.

A budapesti koresolyázó-egyesület városligeti jégpályáján hetek óta csak úgy hemzseg a sok sürgő-forgó koresolyázó. Férfiak, nők egyaránt vidáman mulatoznak a jégen, az élvezettől kipirulva. Soha hódítónak általánosabb diadala nem volt, mint e rég ismert, de hölgyeink által csak néhány évtized óta kedvelt mulatságnak, mely minden gondot feledtet, hiszen lobogóján is a vidámság és fürgesség rózsaszínét viseli. E lobogó alatt látjuk nem egyszer a legmos-

tohább napok délutánjain is a fogatok és bérkocsik közönségét a városligeti jégre sietni. Valóban a ki e befagyott tó tükrén végigtekint, akaratlanul is e kérdést fogja tenni Petőfivel:

«Hol terem... több szép leány,
Mint itt belül Magyarország határán?»

Annyi igaz, hogy a városligeti tó Budapest szemefénye lett, annyi ott a szépség, izlés, báj, vidámság és fényűzés! Valóságos virágkiallítás ez a jég hátán, hol a nők kellemben, a férfiak fürgeségben és ügyességben vetekednek egymással. A mamák is különös kedvvel látogatják a jég-

FELÁLLÁS AZ OSTORKA JÉG-JÁTÉKHOZ.

A VÁROSLIGETI JÉGPÁLYÁRÓL. — ERDÉLYI FÉNYKÉPEL.

MŰKORCSOLYÁZÓK MUTATVÁNYAI.

pályát, mert annyi alkalom nyílik leányainak egy-egy véletlen találkozásra, néha épen véletlenül egy-egy üggyellett egy-egy váratlanul felajánlott szolgálata, melyet itt nincs és nem is lehet mód visszautasítani. Mert a jég olyan hely, hol a fiatalok még föltétlenül uralkodik, kijátszva a földi gondviselést, féket erőszakra pezsög kedvének. Pár év óta térlől-térlé a nagy jégen szerzett ismeretség folytán 30-40 pár korcsolyázza be magát a Hymen rózsás lánczai közé, kik késő vénségükben sem fogják elfelejteni, hogy boldogságban megöregedett életpályájukkal a városligeti tavon ismerkedtek meg. Hálás is némely jégen szerzett nagymama. Ott korcsolyázik alig 4-5 éves unokájával a nagykötő elkülönített „Fröbelkert”-ben, mely el van kerítve a jobb korcsolyázóktól. Sokan itt a fővárosban öregségükre kezdenek korcsolyázni orvosi tanácsra az elhízás ellen és ugyancsak van dolguk azután a természetes korcsolyatanulóknak, kik négy-öt 50 kros lecke után a szánkók segítségével kezdenek tépni, mert ez nem is mondható tulajdonképpen korcsolyázásnak.

Attérve magára a jégpályára és környékére, soha nem mutatott oly gyönyörű panorámát a városligeti tó, mint most. A külföld minden részéről érkezett sportsmanek elismerik, hogy a jégpálya, fekvése, valamint a korcsolyapalota fényes berendezése is páratlan. A hatalmas palota, mely alig két éve hogy felépült, már is kicsi kezd lenni, oly rohamosan szaporodik a tagok száma, mely közel 7200-ra emelkedett az utóbbi napokban. Az egyesület választmányja tervbe vette, hogy a közönség kényelmére a teraszt üvegterülettel befödött és fűthető teszi az óriás területet, mi még nagyobb közönséget fog vonzani a jégre. A jég látogatása tulajdonképpen most érte el tetőpontját.

A nagy jégen dívo játékokat nagybárra Porzolt Gyula ismert sportsman honosította meg, ki külföldi utazásaiban a párisi „Les patineurs” szabad ég alatti jégpályákat tanulmányozta, valamint a „Pole de Nord” nevű mesterséges jégpályákat is. Már nálunk is játszó a Párisban divatos „La baare” korlátjátékok, melyben 8-10 férfi elől izevve, ugyanannyi hátsó izevéssel egymással szembe állva halad. Párisban a jégen való társas játékokban rendkívüli ügyességet fejtenek ki, mert a korcsolyázást ott a társadalom minden osztályának tagjai, úgy a legegyszerűbb polgárok, mint az arisztokraták és időkötő fogva buzgón gyakorolják.

Egyik képünk a csillag-figurát tünteti föl, hol négy hosszú sor korcsolyázó keresztje egymást. A forgó központban természetesen erős kezekre van szükség. A közepen állók többnyire gummi vagy kötél tartókat fognak, mire a képközpont látható négyes csillag megindul, úgy, hogy a külső vonalakon állók indítják az egész figurát. Igen szépen csinálják Párisban s ma már nálunk Budapesten is ezen csillag-figurát, midőn minden vonalon a nők szemközt állnak a férfakkal és mindnyájan izevve hátra haladnak.

Másik képünk a keringőző párokat mutatja. Ezt a divatos tánczót úgy a báltermekben, mint a jégen nagyon kedvelik, és mondhatjuk, hogy ügyesebb tánczoló párokat a mieinknél csak Bécsben lehet látni.

KÖRÖZÉS HÁRMASBAN.

Harmadik képünk a pereczre éhező társaságot tünteti föl, kiknek a szép Szöke kisasszony messziről mutatja a ropogós pereczet. Egyik képünk az „ostorka” nevű játékot ábrázolja, hol húsz-harminc pár, vegyesen nők és férfiak, összefogódzkodnak és rohammal iramodnak előre. Roham közben az ostor elején álló férfi a vonal belső felén hirtelen visszarántja az egész vonalat, miáltal az ostor végén álló legjobb korcsolyázó a nagy rándulás következtében félábrán izevve repül, az egész vonal pedig a középpont felé kanyarodik be. Sokszor megtörténik, hogy ha gyengébb nőkezek tartják az ostart, a láncz a nagy sebesség miatt elszakad, néha sokan el is buknak, de ezen esések nem veszélyesek, mert az ostorból kivetődő alak esés közben tovább siklik a jégen, és így nem igen üti meg magát.

Másik képünk a részben szánkón ülőket ábrázolja a nagy jég közepén a tánczoló helyén. Itt látható e képen Földváry Tibor műkorcsolyázó, a jelenlegi európai korcsolya-szövetség tagja is.

Utolsó képünk egy hármast tünteti föl, melyben a részben szánkón ülőket látogatói közül Szöke Jolán és Margit, Resch Adrienne, Füzesérvy Margit és Klára, Kovacsérvy Olga és Miczi, Gerenday Margit, Knuth nővérek,

Prém Adrienne és Irénke, Kartchézy Elvira, Balog Miczi, Kallina Vilma, stb. kisasszonyok.

A nagy jégpályán most vasárnap este Zsigmond Jenő korcsolya-egyesületi igazgató indítványára fényes tűzijátékot rendeznek, mikor is a pompás vajda-hunyadi vár teljes pompában fog ragyogni. Különösen meglepő lesz egy óriási zöld koszorú égése, melyen e szavak fognak pompázni: „Az ezeréves Magyarország 1896. évben”.

Markó Miklós.

DÉL-AMERIKÁRÓL.

Egy onnan most visszatért magyar ember levele.

Több évig Dél-Amerikában tartózkodván, igen sok tapasztalatot szereztem, melyeknek köztudomásra juttatását annál inkább elhatároztam, mert haza térve, lapjainkban azt olvastam, hogy édes hazánkban különösen felső vidékéről tömegesen vándorol ki a nép Amerikába, azt híven, hogy ott sokkal jobban boldogulhat, mint itthon. Én Észak-Amerikában nem jártam, azért arról nem is szólok, csak Dél-Amerikáról, leginkább pedig Chile köztársaságáról kívánok itt egyet-mást elmondani.

Chile Dél-Amerikának az országa, a hóvá — kivéve Braziliát — a kivándorlók legsűrűbben igyekeznek. Hogy ezen vállalkozásuk milyen boldogulásra vezethet, ki fog tűnni az alábbiakból.

Chile államnak köztársasági kormányformája van. A „köztársaság” Chilében nem a szabadságot, jogegyenlőséget és testvériséget jelenti, hanem annak az ellenkezőjét: zsarnokságot, jogarúsítást és bitorlást, sőt a hatalom levők kegyetlenkedését. Sokaknak, tudom, érthetetlen, hogy lehetséges ez; pedig való igaz. Ugyanis Chilében a törvényes alkotmány szerint a köztársasági elnököt minden öt évben kellene választani; csak hogy ez nagyon ritkán történik így, mert ottan az elnököt rendszeren a forradalmak szülik. Hogy a forradalmak születtéj milyenek szoktak lenni, bővebben felesleges volna esetelnem; így csak röviden jellemzem őket. Mihelyt egyik párt a hatalomra felvergődik, a pártjához nem tartozott elemeket minden hivatalból tüzzel-vassal kipszítja, a kiket azonban nem lehet sajnálni, mert ők is ily módon foglalták el állásaikat. Az új hatalom berendezése után kezdődik az igazi hájsza. Nem elég, hogy az új emberek a hivatalokat mind a maguk számára foglalják le, hanem sietnek azokat kiszakmányolni is minden irányban. A rendőrséget rendszeren saját hadfiakból alakítják, a mely nem áll egyébként összeszedett, helyesebben szólvá összefogdosott csőséleknél, vagy a börtönökből kiszabadult fevegyszeknél. Hogy az ilyen rendőrség milyen lehet: bárki megítélheti. E rendőrségnél minden eladó. A kinek pénze nincs, az hozzá ne forduljon védelemért, különösen olyanok ellenében, a kik a

Erdélyi fénykép.

JELENET A JÉGRŐL.

hatalmi párthoz tartoznak, vagy a kik pénzes emberek; mert nemcsak védelemben nem részesül, hanem még sérelme okozóját esetleg meg is jutalmazza. Ez esetben leghelyesebben eszelelszik a panaszos, ha mennél gyorsabban felre áll az útból. Különben e rendőrségnek fő feladata, hogy az ellenpárt híveit főlhajászsza s a hatalom boszújának kiszolgáltatása. Ezen basáskodásnak természetes következménye a forradalom; ennek pedig a hatalmaskodók bukása és megint hasonló rendszerű kormány fel-tamadása. Még azt kell megemlítenem, hogy e forradalmak rendszerint azért sikerülnek, mert rendes katonaság nincsen, csak úgy kötéllel fogott hadiak.

Ezen erőszakoskodásoknak elmaradhatatlan következményei a társadalom minden rétegébe kihatnak. A lakosok száma 3 millió, fele részben benszült indián, a kik több törzsre oszlanak és kiknek csak a déli részekben lakó egy törzse, az úgynevezett arokani törzs foglalkozik némi földműveléssel; a többiek a vadonokban nomád-életet élnek. A lakosok másik fele a spanyol-indián keverékből, úgynevezett kreolokból és újabb időben oda vándorolt angolokból, németekből, kínaiakból, japánokból áll; kevés francia és olasz is van. A kreolok a világ legpiszkosabb népe. Legfőbb tulajdonságuk a restség, tisztátalanság és az alattomos ravaszság; a munkának mindig csak a legkönnyebb végét fogják, vagy épen nem is dolgoznak. A restségben annyira mennek, hogy még eledeleit is a legkezdtelegesebb módon készítik; európai ember meg sem tudná enni. A többi bevándorolt népek nemzeti szokásait földmivelés; a mi ipar, kereskedelem és földművelés van az országban, az nekik köszönhető. Azonban ők sem képesek az az ottani rendtelenségekkel megbirkózni.

Minden téren sok a javítani való; de a közegészségügy leginkább sünlyi az ottani helytelen rendszert. Ha egészségügyi törvények vannak is, de nincs olyan ember, a ki azokat végrehajtja. A kórházak is olyan kezdetleges állapotban vannak és annyira minden felügyelet nélkül, hogy a kórház nevet sem érdemlik meg. Ezen kórházaknak esüfolt házakban a legrágályosabb betegeket sem különítik el a többiétől. Ezen rendtelenségek szomorú következményeit az egész ország lakossága sünlyi, mert a lakosok féle meg van fertözve. Ehhez járul az is, hogy nagyon kevés orvos és gyógyszerész van; de a nép is, különösen a kreolok, inkább a kuruzslókhoz fordulnak, mint az orvoshoz.

A közlekedés, kivéve pár vasutat, a melyek nagyon drágák, úgyszólván öskori. A ki utazni akar, az vehet magának lovat és bejárhatja az országot, föltéve, hogy valahol a vadonokban le nem veszik a „skalp”-ját az indiánok.

A föld különben termékeny. Megterem ott minden; csak hogy az országnak még kis része van művelés alá fogva, nagyobb része kietlen vadonokból áll. Az éghajlat éjszakai forró, délen enyhe. Az éjszakai részek tengerparti vidékein a forróságot a tengeri szelek mérséklék. Egyáltalában az európaiakra nézve nem a legegészségesebb.

Midőn mindezekre visszagondolok, áldom az Istenemet, hogy visszavezérelt hazámba, hol nem kell rettegmem a szabadság, egyenlőség és testvériség zabolatlanságaitól, a legutálatosabb betegségekétől s a félvad emberek támadásaitól.

Iszkray László,
n. okleveles gyógyszerészsegéd.

FRÈRE-ORBAN.

A szabadelvű eszmék egyik legnevesebb bajnoka, Belgium büszkesége, Frère-Orban Hubert József Walter halt meg az új év kezdetén, jan. 2-án, Brüsszelben, 83 éves korában. Elhunytja nemzeti gyász volt, koporsóját a király fivére és a trónörökös is elkísérték utolsó útjára s hirtelét a művelt világ minden részében hirdették a gyászestet alkalmából. Pedig már legyőzött ember volt. Belgiumban jelenleg a szocialisták és ultramontánok küzdenek egymással, kiknek ő egyaránt ellenségük volt, pártíveit, a doctrinár szabadelvűket, csaknem egészen eltűntek, s a hirtel állampolgár utolsó éveiben jóformán magára maradt.

Frère-Orban 1812 ápril 24-én Lüttichben született szerény polgári családból. Szülővárosában és Párisban tanulta a jogtudományokat

FRÈRE-ORBAN.

s ügyvédé lett. Jövőjére döntő hatást volt növelése. Egy dűsgazdag leányba szeretett, kinek szülői ellenették a házasságot, de a leány azon a napon, midőn kedvese az ügyvédi oklevelet elnyerte, a színházban nyilvánosan megcsókolta őt s így szülői is kénytelenek voltak engedni. A házasság nevének Orban családi nevét is felvette Frère nevet mellé. Politikával korán kezdett foglalkozni s szülővárosa 1847-től egész 1894-ig folytonosan őt választotta képviselő-jének.

Első ízben 1847-ben lett miniszter; a közmunkák ügyét vezette a Rogier-miniszteriumban. Később az 1848-iki válságos időkben mint pénzügyminiszter igen nagy érdemeket szerzett. 1852-ben a szabadelvű aramat megbukván, az ellenzék vezére lett s mint ilyen különösen a főpapság kezére levő állami jószágok ügyében fejtett ki nagy tevékenységet, többek között egy két kötetes művet is írt e tárgyról „La main morte et la charité” (A holt kéz és a jótékony-ság) címmel. 1857-ben újból az ő pártja került az uralomra s ő rögtön pénzügyminiszter, majd Rogier visszavonulása után 1868-ban miniszter-elnök lett. Az 1870-iki választások alkalmával megint a klerikális párt győzött s Frère-Orban az ellenzék vezére lett. 1878-ban azonban ismét ő lett a miniszterelnök s az maradt 1884-ig, mikor ismét a klerikálisok kerültek uralomra. Ezután már pártja is megszűnt s Frère-Orban a parlamentben nagyon csekély szerepet vitt. Az ultramontánok a felekezeti iskolák, a szocialisták a munkáskérdés terén elfoglalt álláspontja miatt egyaránt üldözték.

Frère-Orban kitünő szónok, kiválóan kedves ember s mindenekfelett teljesen önzetlen hazafi volt s ezért mindenkor nagy kitüntésekben részesült. Ünnepezték őt a külföldön is, a hol megfordult, így többek közt Bécsben, hol Rudolf trónörökösnek Stefánia belga királykisasszony-nal történt esküvőjén vett részt, mikor is a Szent-István-rend nagy keresztjét nyerte. Szere-treméltó egyénisége politikai bukása dacára kellemes öregkort biztosított számára, melyet csak gyenge testalkatából kifolyó betegeskedései zavartak meg.

A LEÁNYNÉZŐ.

Keresztül esett Sándri a katonasoron, tizenkét zsák tiszta búza a kamarában, a padlást két szekér tengeri nyomja, takaros hízó ártány rőfög az ölben s az a kis boroska is megforrott már, a mit még a tűzre való filokszéria meg-hagyott.

A mint mindezeket elgondolta magában Sándri barátunk, csakhamar tisztába jött vele, hogy megházasodik, mert hát annak különben is az a sorja, úgy szokta azt más is. Legalább lesz, a ki az ember mándliját megvarrja, ha fessék. Aztán meg már most polgári házasság van, de bizony csak azért is megpróbálja, hogy ugyan milyen is lehet hát az, mikor mennyt beszéltek róla a malomban!

Tulajdonképpen pedig — hogy az igazat megmondjuk — mindezeknél sokkal jobban biz-

tatta Sándrit más egyéb erre a dicséretes számdékre. Az nevezetesen, hogy kenderyőveskor szóbeszédbe talált keveredni Julissal, a Fazikas János uram eladó lányával s azóta mindig a fejében motoszkál valami, hogy micsoda, maga sem igen tudná jó szerint megmondani, de hát mentől többet gondolkozott rajta, oda dült, hogy «mégis csak meg kellene már házasodni!»

Mikor aztán tökéletesen megérlelődött a dolog benne, szólott Kis Gyurkának, a ki ilyesféle sorokban szerfelett járatos, hogy mennének el Fazikas uramékhöz lánynezőbe. Mert hát az annak a rendje, ha az ember valamit akar, s a tisztesség is úgy hozza magával.

Gyurkának kétszer se kellett mondani, sőt alig kezdett bele Sándri a beszédbe, már akkor mindjárt tudta, hogy hiányadn valgyunk...

— Csupa jól van, öcsém, csupa jól. Csináljuk, csináljuk, mert a lány szemre-főre való, majd el találják az orruk elől kapni. Meg hát hiszen tudod, nem azért mondom, hogy egy vagy más, hanem van Fazikaséknál mit aprítani a tejbé!

Szombaton aztán csakugyan át is mentek Fazikas uramékhöz, a hova Gyurka — a hogy illik — jó előre beszólt, hogy a ház népe készen legyen a nevezetes eseményre. Nagy buzgósággal szokta az ilyesmit cselekedni, mert hát az már a vőféle emberek tisztéhez tartozik, meg aztán meg is kínálják a hiradásért egy-két pohár borral, meg épen a mi a ház körül akad.

No, hát Fazikasék készen is várták a vendégeket. Egy pár sógor, meg sógorasszony is átjött, hogy annál jobban szemügyre vehessék: nincs-e valami kivetni való a leányban? De még átvettődött Szöke Ribék is a harmadik szomszédból. Azt monda, hogy a kisebbik Fazikas lánytól kérdez valamit. Kérdezett is, de azért csak ott maradt. Ott, hogy lássa: mit mivel ez a lelketlen Sándri, hiszen tengerikapaláskor neki is szót adott, hogy rázná ki a harmadnapos hideg!

Sándri, hogy Ribékét megsejtette a lőcán, de meg másképen is, szörnyen szégyelte magát, s egy szó nem sok, annyit sem tudott volna mondani; hanem hát hiszen azért volt vele Kis Gyurka; beszélt az bezeg eleget, szépen, fájintósul, a pap sem tudta volna jobban kiezfírni. De akarhogy elfogódott Sándri, mégis mindjárt kilátta, hogy jól áll a világ sorja. Fazikas uramék tisztességgel fogadták, Julis szermeresen mosolygott, de mi mind ennél több: megtörtölték a lőcát, a melyre leültették!

Ez már aztán mindennél bizonyosabb s, a mint ezt meglátta Sándri, mindjárt tudta, hogy azt a nyári kendert ott fonja már meg Julis az ő házában a telen!

EGYVELEG.

* Az orosz czárné Csarszkoje Szelo palotájában egy szobát saját maga rendezett be izlése szerint. Igen sok virág van benne, különösen magas pálmák. A falakon, melyeket halvány bársony tapéta borít, a czárné sajátkezűleg készített rajjai és kedvenceinek fényképei vannak. Pálmák közt van elhelyezve a kényelmes diván, hol rendszeren a czár foglalt helyet, mikor neje a zongorán játszik és orosz dalokat énekel.

* Vasut Pekingbe. A kínai császár sok tárgyalás és huzavona után elővete megengedte, hogy Tiencsin és Peking között kettős végényű vasutat építsenek.

* A hideg ellen. A francia vasutársaságok oly alkalmazottjaik számára, kik télen hosszabb ideig vannak a szabadon, kecskebőr-ruhát készítettek, melyet a hideg ellen igen alkalmasnak tapasztaltak.

* A japániai, az amerikaiakhoz hasonlóan, szintén vágyakoznak rendkívüli dolgokra. Közélebb Angliában a japán kormány egy „Fudzsi” nevű vaspárnézős hadihajót rendelt meg, oly feltétellel, hogy az nagyobb legyen, mint bármely más hasonló hajó a világon. Az óriási hajót még a télen tengerre boesátják s a japáni követ ez alkalomra nagy ünnepeket tervez.

* Az illatszerek használata a jelen században rohamosan csökken. Egész Európában alig fogyasztanak el évenként egy millió liternyit. Hajdan, különösen a keleti tartományokban, másként volt. Dárius perzsa király utközben is 40 illatszert készített magával, s a római előkelő nők illatát Plinius szerint messziről meg lehetett érezni. De még a közép-korban s új-korban is nagyon elterjedt ez; Franciaországban legelőször Mária Antoinette példája hatott kedvezőtlenül rá, bár később Napoleon neje ismét divatba hozta.

LEÁNYNYELŐ. — HILARI BÄNDÖR FESMÉNTE.

BÁRÓ EÖTVÖS LORÁND KEZE.

A RÖNTGEN FÖLFEDEZÉSE.

Dr. Klupathy Jenő tanár előadása után.

A legközelebbi napokban világszerte rendkívüli érdeklődést keltett Röntgen wüzburgi tanár ama fölfedezése, mely szerint lehetséges olyan tárgyakról is fényképet nyerni, a melyek más test által takarva vannak. Így pl. szépen le lehet fényképezni kulcsokat, lánczokat s egyéb fémesszközöket, a melyek valamely faszekrénybe vannak zárva, sőt az emberi test csontváza is szépen kilátszik a húsból, a mi csak mint valami árnyék mutatkozik a csont körül.

Természetes, hogy ennek a fölfedezésnek a híre, mondhatni lázas izgalomba ejtette a tudós világot, s el is kezdtek a kísérleteket mindenfelé, hogy a Röntgen fölfedezésének mibenlétéről — mely felől csak a szűkszavú hirlapi tudósítások adtak hírt — saját kísérleteik alapján tájékozást nyerjenek.

A budapesti egyetem tanárai közül is többen azonnal hozzáfogtak a kísérletezésekhez, és pedig meglepő eredménnyel, a miből kitűnt, hogy a Röntgen-féle felfedezés koránsem alaptalan mende-monda, hanem igenis komoly valóság.

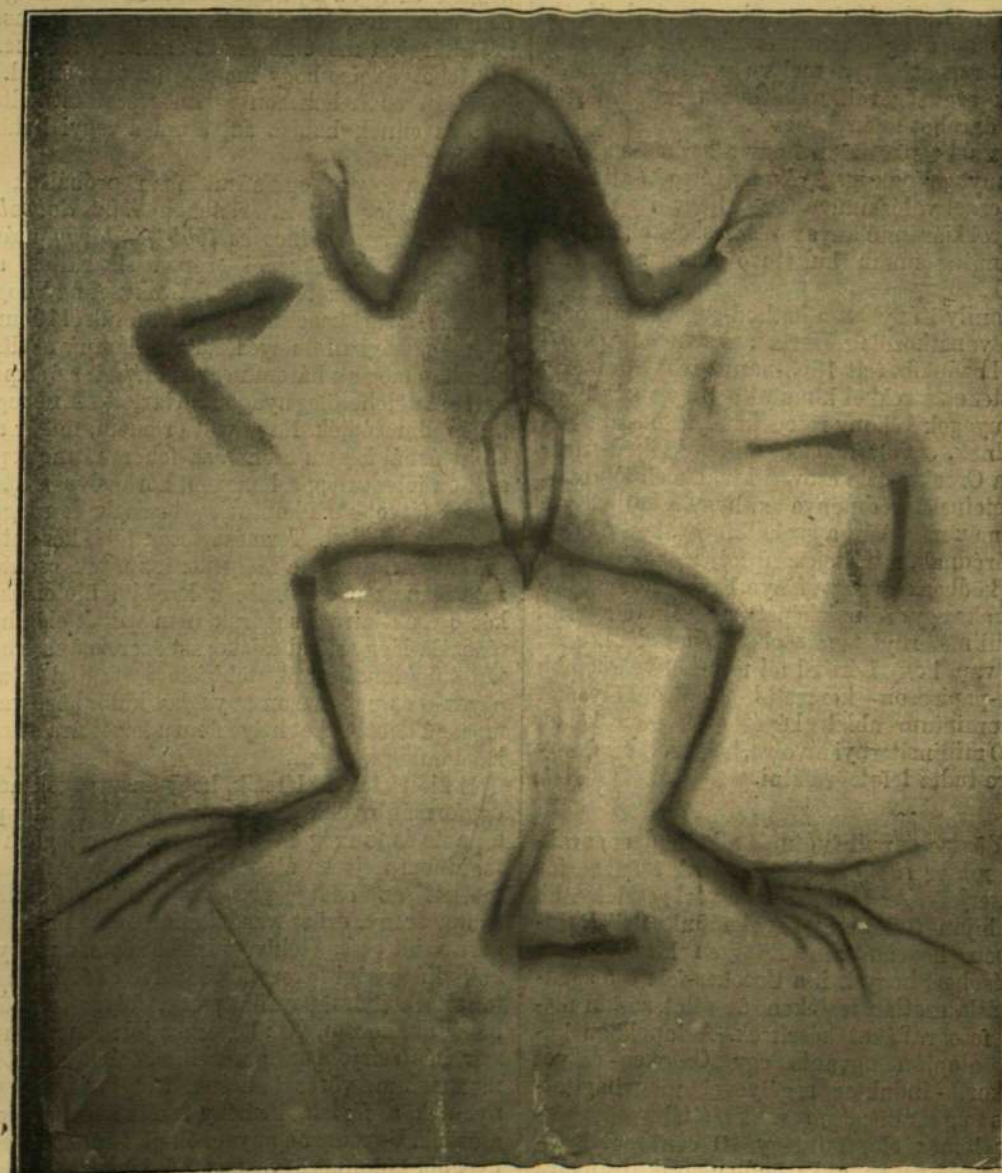
A kísérletek által elért eredményekről, általában az egész kérdéstről, igen érdekes előadást tartott az egyik kísérletező, dr. Klupathy Jenő tanár, folyó hó 17-én a matematikai és fizikai társaság ülésén, a melyből mi is közöljük a fontosabb részeket, s bemutatunk néhány ily fényképet is, melyek az új találmány szerint a báró Eötvös Loránd vezetése alatt álló m. kir. egyetemi természettani intézetben készültek.

Klupathy tanár előadásában, többek közt, a következőket mondta:

Az a fényes csik, az a cikkekzakkos szalag, mely a levegőben két különböző villamosságú test között átút, más és másféle alakú lesz, ha nem levegőben, hanem egyéb anyagokon, pl. folyadékban, stb. út át. A szikra átütése a legsajátoszerűbb és a legváltozatosabb akkor, mikor az ritkított gázokban megy végbe. Ha olyan csőből, a melybe két drót (aluminium vagy platina) van beferrasztva, a levegőt kiszivattyúzzuk, azt vesszük észre, hogy a ritkítás előhaladásával a szikra útja mindinkább elmosódik s a fényjelenség mintegy az egész csövet betölti. Ilyen esetben a jelenség a két drót körül nem egyforma ép úgy, mint más esetben a levegőben való kisülésnél is különbség van a kettő között.

Az elektromos gép pozitív sarkával — az anóddal — összekötött drót köröskörül vöröses kékes fényvel van körülveve, míg a negatív sarkokkal összekötött drótnak — a *kathod*-nak — csupán a csúcán látszik a kékes fény, melyet a pozitív fénytől kis sötét köz választ el. Az üveg cső e mellett különböző színű fényben világít, fluoreszkál, ép úgy, mint a világító festékek, kagyló, stb. A ritkítás fokozásával ezen sötét köz is mindig nagyobb és nagyobbá válik s végre az egész csövet kitölti; ekkor a cső már többé nem világít, csak a kathoddal szemben lévő üvegfal világít az üveg minőségétől függő fluorescens, többnyire zöldes sárga színben, mintha azt szemünkkel látható fény világítaná meg.

Az ilyen nagy ritkítású csöveket Crookes és később Hittorf vizsgálták meg, s különösen Crookes sok érdekes variáns kísérletet tett velük, ezért is az ilyen csöveket *Crookes-féléknek* szokás nevezni. Az ezen csövekben föllépő jelenségek olyan félék, mintha a kathodról, ennek a felületére merőlegesen eső sugarak indúlnának ki, melyek a cső belsejében lévő vákuumon egyenes irányban könnyen áthaladnak. E *kathod-sugarak* egyenes irányú terjedésének igazolására Crookes aluminiumból vajt, tükrö-alakú kathodot alkalmazott, s ezzel a kathod-sugarakat összegyűjtötte; az ily módon összegyűjtött sugarak a gyűjtő-pontban erősebb fényhatásokat hoznak létre. A hová ezen sugarak érnek, mindegyütt fluorescenciát létesítenek; ebben is hasonlítanak a fényhez, különösen a rövid hullámú, ibolya fény sugarakhoz, és a láthatatlan vegyi

BÉKA. — EMBERI EMBRIO VÉGTAJÁVAL. Dr. Klupathy Jenő felvétele. RÖNTGEN-FÉLE FÉNYKÉPEK.

Dr. Klupathy Jenő fényképe.

ZOMÁNCZOZOTT ÉRCS MELLTŰK PAPIR DOBOZBAN FÖLVÉVE.

hatású sugarakhoz. Az ilyen kathod-sugarak útjába helyezve az alkálikus fémföldök, így a rubin, smaragd, stb. ugyan olyan szépen világítanak, mintha igen erős fényvel volnának megvilágítva. Különösen szép fényjelenséget mutathatunk be ily módon akkor, ha különböző anyagok csoportját helyezük a kathod-sugarak útjába. A kathod-sugarakat a mágnes eltéríti útjukból, mintha azok áramvezetők lennének. Crookes oly csövet is készített, a melybe a kathod-sugarak útjába kis szárnyas keréket helyezett; ezt azután a kathod-sugarak forgásba hozták, tehát azoknak mechanikai hatásuk is van. Talán főképen ez volt az oka annak, hogy Crookes a kathod-sugarakat úgy magyarázta, hogy azok a kathodról leporló és az igen ritka levegő-részecskének tovaáramlásában állanak. Ez volna «a sugárzó anyag».

Ezzel szemben a német physikusok Helmholtz-zal élükön a fényhez hasonlóan e sugarakat a kathodról kiinduló igen gyors hullámzásnak tartják. Helmholtz tanítványai, a nagynevű Hertz és Goldstein E. foglalkoztak leginkább a kathod-sugarak tanulmányozásával.

Goldstein kimutatta, hogy a kathod-sugarak nem mindig merőlegesek a kathod felületére s hogy épen úgy reflektálódnak, mint a diffúz fényugarak. Eszrevette továbbá, hogy azon esetben, ha a kathodon relief rajzok vannak, ezek a szemben lévő üvegfalra vetődnek.

Ugyanek Goldstein mutatta ki először már 1878-ban a kathod-sugarak vegyi hatását. Ugyanis az üveg falához érzékeny fotografáló papíroszt ragasztott, a melyre azután a kathod-sugarak segítségével, a kathodul használt 20 filléres darabot lefényképezte.

Hertz azt tapasztalta, hogy a kathod-sugarak egyes anyagoknak igen vékony rétegen áthatolnak, s ezzel valószínűvé tette, hogy itt nem a kathodról kiáramló anyagi részecskével, hanem valószínűleg finom hullámzó mozgással van dolgunk.

Ugyanily irányban a kathod-sugarak abszorbítorja vonatkozólag Hertz assistense, Lénárd Fülöp hazánkfa tett 1893-ban figyelemreméltó kísérleteket. Ezekkel kimutatta, hogy a különböző anyagok vékony rétegen a kathod-sugarak áthatolnak. Volt az első, a ki a kathod-sugarakat a Crookes-féle csövön kívül is előállította. Kísérleteinek eredménye az, hogy a kathod-sugarak már magában a szabad levegőben ép úgy szétszóródnak, mint tejszerű folyadékokban füst vagy a ködben a gyertya fénye. Épen ezért egy hasadéknak vagy drótnak képét észrevehetőleg csak pár milliméternyi távolságban lehet előállítani. Innen van, hogy Lénárd fél mm-nél vékonyabb karton-papíron keresztül a csőre helyezett kis aluminium ablak képét csak igen közel, 10—20 milliméternyi távra, helyezett érzékeny lemezre tudta lefotografálni.

Mindössze ennyit tudtunk a kathod sugarakról, a mikor Röntgen kísérleteinek szenzációs híre elterjedt. Az első hír után várt részletesebb leírás híján tudomány-egyetemünk fizikai intézetében hozzáláttam Röntgen kísérleteinek ismétléséhez, hogy t. i. a Crookes-féle cső sugaraival átlátszatlan testeken át átlátszatlan testekről fotografiákat készítsék. A lapokban közöltek alapján ugyanis egy Crookes-csővet Ruhmkorff-induktor segítségével megvilágítottam s úgy állítottam a kazettába zárt érzékeny lemez elé, mintegy 10 centiméter távolságra, hogy az a kathod-sugarak irányára merőleges legyen. Az expositio 10 percizig

tartott, de az első próba nem sikerült. Gyenge volt a használt áramforrás s az exponálás is rövid volt. A kísérleteket tehát később erősebb árammal és a célznak elég jól megfelelő, úgynevezett Puluj-lámpával ismételtém. Ez a lámpa a Crookes-csőhöz teljesen hasonló, csak-hogy erősen fluoreszkáló festékkel bevont lemez van benne, a kathod-sugarak útjába helyezve.

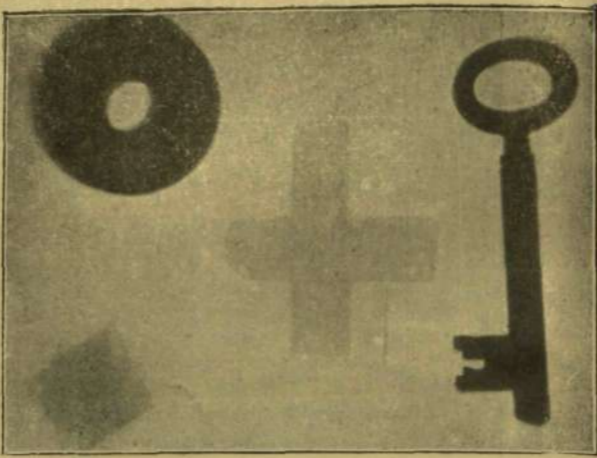
E kísérlet, melynél már 15—20 percizig hatottak a sugarak, már sikerült. A zárt kazettára helyezett pénzdarabok, olló, kulcs, éles világos képe jelent meg a fotograflemezben az előhíváskor. A kazettára helyezett tárgyak tehát elfogják ezeket a hatásos sugarakat, s így azok alatt az érzékeny lemez változatlan marad, míg a szabad részekben elváltozik s az előhívásnál ép úgy elsötétül, mintha közönséges fény hatott volna rája.

A jelenség magyarázata azon analógiák alapján, melyeket a fény, hő és hang nyújtanak, hozzávetőleg nagyon egyszerű. A sugárzó fény és hő magyarázatára az egész világot betöltő aethert veszszük fel, melynek sokféle hullámzása a testeket áthatja, egyeseket fólmelegít, megvilágít, míg másokon nyom nélkül áthalad; úgy mint a szellem hullámzásában az eszmék nagy tömegeken nyom nélkül áthaladnak, míg egyes rokonlelkek átveszik, felkarolják, átalakítják s új eszméket keltenek belőle.

Az ether hullámzásaira nem reagálók az átbocsátó testek, így a fényre az átlátszók, míg mások elfogják azokat s egészen megszűntetik vagy új alakban kiadják; pl. a hősugarakra, melyeket lassúbbnak kell felvennünk a fényugaraknál, a kemény kaucsuk átlátszó, a fényre nézve azonban nem; a timsó-olajat pedig épen fordítva viselkedik. Az ether hullámzásait egyes testek elfogják és világítanak, fluoreszkálnak. A fluorescentia alatt épen azt értjük, hogy a test a sugárzás hatása alatt, abban vagy más színben világít, mint a milyen ether-hullámok érik. A kathod-sugarakat szintén ilyen hullámoknak tarthatjuk, a melyek a különböző testeken vagy áthaladnak, vagy új hullámokat keltenek, fluorescentiát idéznek elő. A kísérletek azt mutatják a Röntgen is úgy hiszi, hogy ott a fluoreszcálás helyén, tehát a Crookes-csővek falán, a hol a kathod sugarak érik azt, keletkeznek ezek az új hullámok, melyek a levegőben elterjedve, létrehozzák az árnyék jelenségét a tárgyak mögé helyezett érzékeny lemezen. Meglehet az is, hogy magában a testben, pl. a kazettán és a lemezen is fluorescentiát keltenék és ennek hatása az, a mi a vegyi hatást létrehozza.

Ezután gyors egymásutánban próbáltuk a lapokban jegyzett kísérleteket. Zárt dobozba helyezt arany lánc és több fémdarab után, melyeknek árnyéképei szépen sikerültek, az emberi kéz fotografálását próbáltuk meg úgy, hogy kezemet a zárt kazettára helyezve fölülről 10 cm. nyi magasságból elhelyezett Puluj-lámpával világítottam meg s a három negyed óráig tartó exponálás alatt lehetőleg nyugodtan tartottam, nehogy a kép elmosódjék. Nagy volt örömem, mikor az előhívásnál kezem csontváza fehérén, meglepő szépen jelent meg a lemezen, körülvéve a hús-részek fátyszerű kontúrjával s szabadon lögni látszó gyűrűkkel. Természetesen több kéz-fotografiát csináltam, a melyeken az ujjak csontozata igen szépen látszik, a kézfej izületei és a kéző csontjaira a sugarak nem voltak elég hatások. Hogy némi tájékozást szerezzünk e hatás tulajdonságairól, többféle anyagból közel egyenlő és ugyanazon anyagból különböző vastagságú darabkákat helyeztem a kazettára s azokat lefotografáltam.

E kísérletekből látszik, hogy az anyagok nem egyformán nyelik el e sugarakat. Mert míg pl. a papír és fa még 4—5 mm. vastag rétegben is majdnem teljesen átbocsátja, addig e vastagság mellett az eddig vizsgált fémeken (aluminium, arany, ezüst, vas, staniol, réz) alig hatol át, a mint az az előhívott lemez képen az árnyék világosságai fokozatából látszik. Jól átbocsátanak a csillám, parafin, papír, fólypát, különböző fák, korom, víz; kevésbé jól: aluminium, zsír, hús (zsírjobban), porcellán, Zalmain-festék, magnézium, vörös kaucsuk, üveg; nagyon elnyelnek a fémek, kemény fekete kaucsuk és a csontok. Ugyanazon anyagból, pl. fémekből vagy üvegből különböző vastagságú lemezek különböző mennyiséget nyelnek el. Még pedig a vas-

Dr. Klupathy Jenő fényképe.

KAUCSUK KARIKA, CSILLÁMLEMEZEK ÉS KULCS PAPIRDOBOZBAN FÖLVÉVE.

tagabbak többet, a mi még három-négy mm. vastag fémlemezeknél is kimutatható.

Érdekes, hogy a kemény fa égygyűrűi a legnagyobb finomsággal meglátszanak és pedig világosak, tehát a többi fa-részeknél kevésbé átbocsátók. Ily módon az anyagok belsejében fellépő egyenlőtlenségek, esetleg a szöveteik, szerkezetükben előforduló változások valószínűleg egészen jól kimutathatók lesznek.

Egyelőre a testek elektromos tulajdonságai ezeken abszorbio között nem látszik semmi egyszerű összefüggés. E tanulmánykísérleteknek érdekes következménye volt, hogy megpróbáltuk domborművű átlátszatlan tárgyak, pl. egy régi nagy czimeres peocét lefotografálását. E kép bámulatos hűséggel mutatja az eredeti peocét részleteit, így a czimert, mint a köriratot. Ugyanek meglepő az is, hogy egy aluminium hamutartót, a melyen relief van préselve, s mely úgy közel egyenlő vastagságú, — szintén sikerült hűven lefotografálni.

Érdekesek azok a képek, melyeket orvosi szempontból készítettünk. Így pl. egy hibás-csontu hulla kezét vittük le, a képen a csont-elváltozások tisztán kivehetők; de különösen tanulságos az elalattot békáról készített kép, a melyen nemesek a csontvázzal legfinomabb részletei láthatók, de a belső szervek nyomai is észrevehetőek, úgy, hogy a jelenlevő Högyes és Klüg tanárok, a képről megállapították a béka nőstény voltát.

Azok a kísérletek, melyeket különböző test-részek, szervekből vett metszetekről készítetttem, ugyan homályosan, de különbözőséget mutatnak az egyes szervek szöveteinek átbocsátása között. Mint fizikust természetesen az érdekelt, hogy ez a ható, — nevezik Röntgen-sugaraknak, mint azt Boltzmann teszi, — milyen tulajdonságú. Miben hasonlít az eddig ismertekhez s miben különbözik azoktól?

Feltűnő a kathod-sugarakhoz való hasonlóság s úgy látszik keletkezésüknek közös föltételei vannak. Hasonlít a fényhez és a kathod-sugarakhoz abban is, hogy árnyékot vet, erős megvilágító, fluoreszkáló és talán épen ezért vegyi hatása van. De úgy látszik, hogy különbözik a fénytől törés és visszaverődés tekintetében. Eddigi kísérleteim, melyeket különösen a Röntgen-sugarak törése és visszaverődésére nézve tettem, negatív eredményűek. Sem törés, sem visszaverődés biztosan meg nem állapítható; egyes képek ugyan legalább nyújtanak arra reményt, hogy van törés, vagy más hasonló jelenség, de biztosan nem állíthatom.

Röntgen ez irányú kísérleteiről szintén tudom, hogy ő törést és visszaverődést nem talált.

E sugarak a kathod-sugaraktól először abszorbítor tekintetében különböznek, mert míg a kathod-sugarak egy fél mm. nyi rétegben nem képesek áthatolni, addig ezek igen; másodsor a mágnes az eddigi kísérletek szerint nem gyakorol e sugarakra hatást, míg a kathod-sugarak eltéríti útjukból. Ennek megvizsgálására b. Eötvös tanár úrral erős mágnes-patkót helyeztünk a lemez fölé mintegy 3 centiméter távolságban. Az ily módon keletkező kép azonban nem mutat arra, hogy a mágnes a Röntgen-sugarakat irányukból eltérítene, vagy a hatás oly kicsi, hogy az a képen észre nem vehető. Igaz, hogy ennek a kísérletnek még kevés bizonyító ereje van, mert a kathod-sugarakra is csak a légüres térben van kimutatható a mágnes hatása.

JEDLIK ÁNYOSRÓL.

Báró Eötvös Loránd-nak a matematikai és fizikai társaság január 16-iki ülésén tartott elméleti beszédéből.

A «Vasárnapi Ujság» gyorsírójának följegyzése után.

A kegyelet parancsolja és a szívem sugalja azt, hogy sajnálattal emlékezzem meg a mi első tagtársunk, Jedlik Ányos haláláról, a kit a mi fiatal társulatunk, a mikor megalakult, mert jobb, nagyobb czimet nem talált, első tagjául választott és a kit utolsó összejövetelünk óta, Győrben a temetőbe, sírjához kísértünk.

Volt idő, igaz, hogy rögen volt, a mikor azok a kísérletek, a melyeknek folyamán Jedlik a mágnestűt folytonos forgásba hozta, épen oly csodálatot ébresztettek, talán még nagyobb, mint az a kéz, mely ma előttünk esontváznak rejtélyeit fogja elárulni. Azóta félszázad telt el és azóta abból a forgó mágnestűből sok mindenféle lett, többek közt a villamos kocsik, a melyre minden csodálkozás nélkül fel- és leszállunk, a mely ma már városzerte jár és kel. A csodálkozást megszüntette részben, — talán kisebb részt, — a mi tudásunk gyarapodása, nagyobb részt talán a mindennap látottak megcsókása.

Jedlik Ányos neve ma már nem kelt kíváncsiságot, hanem igenis tiszteltetted édemel, mint a tudomány történetének nagy alakja. Az ő szerénysége utjában állott annak, hogy életében igazán világszerte híres ember legyen, de a mi kötelességünk lesz gondoskodni arról, hogy emlékeinek a tudomány történetében kivívjuk azt az elismerést, a melyet valóban megérdemel és a mi társulatunk ezen irányban sem mulasztotta el kötelességét. Több ízben volt itt szó felfedezéséről és a mi hiányzik, azt pótolni fogjuk. Evvel tartozunk neki, a mi első tagunk emlékének, a ki a tudományt nemesek gyarapította, de szerette is úgy, mint talán senki más és a ki a tudomány haladása iránti érdeklődését magával hordta egészen a sírig, annyira, hogy utolsó napjaiban már türelmetlenül várta a halált csak azért, mert nem győzte már megvárni az időt, a mikor erős hite szerint a mennyekben szellemi szeméi előtt fel fognak tárulni azok a titkok, a melyeknek felderítésére e földön látócsöve hiába működött.

Példa, tanulságos és tündöklő példa az ő élete arra, hogy a tudomány egymagában elég egy hosszú életnek betöltésére és hogy a tudomány művelőjét egymagában hasznos és boldog emberré tudja tenni. Azért, tisztelt matematikai és fizikai társulat és tisztelt közönség, tartuk mi meg az ő emléket és kövessük az ő példáját!

STEPNJÁK SZERGJUS.

A hirhéd orosz nihilisták egyik legismertebb vezéréfő, Stepnják Szergjus hunyt el közelebb Londonban, ifjú korában, baleset következtében. Elvtársai összejövetelére menve, a közüti vasút gázolta el, mert a gondolataiba elmélyedt férfiú a vonatvezető figyelmétését nem halotta meg. Kravinszky Mihálovis Szergjus, a mint őt eredetileg nevezték, 1852-ben született. Apja nemes ember volt s eléggé vagyonos is arra, hogy fiát gondosan neveltesse. Azonban az ifjú már korán megismerkedett a nihilistákkal s egész szenvedélylyel esingve az alsóbb néposztályok sorsának javításán, többet foglalkozott politikával, mint tanulmányaival. 1874-

STEPNJÁK SZERGJUS.

ben elfogták, mint nihilistát, azonban sikerült börtönéből megszöknie s ezzel végleg elhagyta hazáját, Oroszországot. Egy ideig Svájcban tartózkodott, később azonban átköltözött Londonba, hol jelenleg a külföldön élő orosz nihilisták legfőbb gyülekezőhelye van, s itt irodalmi működéssel tartotta fenn magát. Meggyőződésből volt híve a nihilista elveknek s alaposan ismerte a rejtélyes törekvések minden részletét. Ezért művei általában nagy feltűnést keltettek s azok közül két legfőbb munkáját: «A föld alatti Oroszország» és «Oroszország a czárkor kormánya alatt» magyar nyelven is kiadták, valamint általában sok más nyelvre is lefordították. Irodalmi működése különben igen nagy volt s csak kevesse halála előtt is jelent meg egy nagyobb munkája «Falusi lak a Volga mellett» cím alatt.

BUGACZI FORGÁCSOK, KUTYAFUTTÁBAN SZEDVE.

(Végo.)

Pásztor példabeszéd:

«Nem úgy fázik a hógyszék — festi a félelmet, vagy ijedséget.

A cserény.

Teljesen lemondok azoknak a részleteknek lejegyzéséről, a melyek utinaplómban megvannak s csak azt adom, a mit az irodalom nyújt.

Cserény a szótárakban különféle, vesszőből szövítt, néha lézből alkotott, ritkább alkotmányt jelent; többek között verőce is, trágyahordó saragyléle is.

Kecskeméten kizárólag pásztorlakás; van belső-sége és — a teljesnek — löszárnyékja. Nem kisebb ember mint Csapó Dániel, ki a magyar tud. Akadémia 1838-iki tájékoztatót gazdagította kecskeméti tájzavakkal, ezt mondja a cserényről: «csikócsok, gulyások vesszőből font ide s tova hordozható sátor».

Vahot Imre Kecskemét városának igen kitűnő leírásában a cserényről ezt mondja:

«A cserény egy-egy négyzög alakú alkotvány vesszőből sövényszerűen fonva, földel nélkül, rajta ajtó gyanánt egy téres nyílással. Ezen alkotvány egy helyről a másikra vihető s a pásztori vándorlásra igen czélszerű. A barom ehhez a négyzög födélten tanúhoz annyira szokott már, hogy azt minden éjjelre magától körülkéltsék . . . s ha a pásztor földel nélkül sövény sátorát más tájra viszi és másutt ül fel, a barom utána indul s ott ismét körülheveri.»

Szükségtelen külön kiemelni, hogy az utolsó tétel a régi és mai nomád pásztoréletnek legjellemzőbb bizonyító erőssége.

Állófáról, akár mint ilyenről, akár mint czimer-ről sem Csapó, sem Vahot nem emlékezik meg; de megemlékszik róla egy kiváló hírlapíró, ki tagja volt a hírlapírók azon társaságának, mely a bugaczi pásztorokat meglátogatta; szavai a következők:

«Első délen (mindenkori délen) az állófa, egy jó hosszú árboz, fehér nyárfából, a melyeknek a csónka ágai alkalmasak arra, hogy feltéjjen rájuk a gulyás és úgy nézse a magasból: merre jár a domb mögött a gulya?»

Mintthogy pedig ilyen dolgoknak a tisztázása az összehasonlító módszer alkalmazásását úgyszólván parancsolja, álljon itt az az adat is, a melyet Kupa Árpád az Eeseg pusztáról küldött be s a mely így hangzik: «Akkor, a mikor még Eeseg negyven ezer holdja réti-legelő volt, használták a messzelátót vagy gólyát, vagy a mint másutt hívják az állófát; használták pedig azért, hogy a réteken legelő jószágot arról az alkotmányról láthassa meg a számadó.»

Vahot Imre még a következő szavakat jegyezte le: Gulyában jár: a felszélaj és a szilaj marha; a tejelő csordában legel.

Van anyabárom és szüzuglya. A szilaj gulya mindig a szabad ég alatt marad; télen, a gazda földjére kirekesztve, neve rideg jószág; ebből válik 4—5 éves korában a legkitűnőbb igavonó jószág.

¹ Kubinyi Ferenc és Vahot Imre: «Magyarország és Erdély képekben», I. kötet. Pest, 1853. 84—126 lap.

² Czimerfa mindkét magyar tájszótárunk s az ekének egyik alkotórésze.

³ Bárony István «Csend», Budapest, évszám nélkül (1895 végén kiadva) 64. lap.

⁴ Az Állófa dőlő részén az állófa megvékonyodik, csúcsán, mint a májusfán meghagyják az ágakat, így inkább jelezi a helyet.

Kezes marha, a félszilaj, mely télen át-istálóból kerül.

A ménes hasonlóképen: szilaj vagy félszilaj.
Aprójszág = majorság.

Pásztorok éttele:

Tarhó, oltott tej; tarhonya, kása és fordított kása.

A kecskeméti cserény a népdalban:

Gulyás bujtár búsan őrzi a gulyát,
Esküvőre most viszik a babáját;
Muzsikaszó kihallik a cserényig,
Fáj a szíve, fáj a mögropódásig.

A számadó vitte el a babáját;
Mért őrízze tovább hát a gulyáját;
Kecskeméttől Szabadkáiig jó darab,
Mögél ott a szegény legény, ha szabad.

Szépön szól a Bodor tinó kolompja,
Számadóné a bokorba hallgatta:
Jobb lőtt vóna a bokorba pihegni,
Mint a vármogyó kezébe kerülni.

Ezt Bessenyei Ferenc barátom figyelmének köszönöm.

Senki sem tudja jobban, nem őrzi tisztábban mint én, hogy ennek a hat órai közvetlen és egy órai közvetett kutatásomnak eredménye nagyon hézagoss. Hol van a bugaczi folklorisztikai elem, hol az oly szerföltött fontos pásztoranatomia, hol a bogarász tünete, kapcsolatban a pöndrókióbasas mesterségével, mely a pásztorépnél nem babona, sem ördögösség, hanem rendkívül finom biológiai megfigyelése az *Oestrída*-féle legyek átalakulásának?

De ekkor azt a kérdést intézik hozzám, hogy miért nem kutattam Bugacson végtől végig, felszintől fenéig? A felelet nagyon egyszerű: személyes felelősség mellett megfogadtam 1894-ben, hogy 1896 május másodikára kiállítom a magyarság veszendőbe menő, történeti jellemű pásztoréletének legálább vázlatos képét — mert hiszen az emberileg teljes képhez még tíz évi levéltári kutatás sem elég, az összehasonlító tárgyi ethnographiáról, nem is szólva, mely emberéletet kíván. Az a vázlatos kép pedig ki is lesz állítva: pont 1896 május 2-ikán. S hogy minő fáradozás árán? Hát 1894-ről nem szólva, 1895-ben a bugaczi ragyogó órák után szemembe vágott az Eeseg pusztája jégverése, azután megszártított a Hortobágy szíkjé és a szegedi homokok verőfénye; azután gyalog tivé tettem brassói barátaimmal a Tézsla és a Csukás havas rengetegeit, egyetlen egy csángó pásztor miatt s a miodn tisztára kiszült, hogy olyan nincs, mert székelnek, csángónak, száznak kizárólag oláh a pásztor — a mi vesztéssel meggyöngyíti a Trajánusgót, — Törsváron hajnali három órákor lóra ültem s másfélórát pihe-nést vetve közbé, este 10 órákor szállottam le, tehát 16 órai havasi lovaglással, meghágyva a Bucees gerinczet s leszállva a már Oláhországban fekvő Skid szorosig, erősítettem meg a csángókról szóló tételt. Hogy azután mi volt azon egy évben Somogy, mi Zala, Veszprém, Szabolcs, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Szolnok-Doboka, Hajdú, stb. és végre Zólyom vármegyékben, ezt tudják azok, a kik egy-mást fölbájtva kísértek-kalauzolták az egy embert. Nehezemre esett; de meg kellett írnom.

Hálámat jelentem ki Széll Farkas úrnak, a debreceni kir. tábla tanácselnökének, becses ajándékáért, a melylyel a «Vasárnapi Ujság»-ban megjelent közlésem folytatni megörvendeztetett, t. i. Bessenyei Györgynek egy, a censurától elfojtott leíró költeményéért, telve remek nyelvi anyaggal, úgy a nádudvari Compossessorátusnak 1796-dik évből származó, Hortobágyi pásztoréletre vonatkozó eredeti okmányáért; dr. Freysinger Lajos váci kir. közjegyző és Belányi Tivadar pozsonyi állami tanítóképző tanár uraknak a népies csillagászatra vonatkozó adataikért; majd sorra kerülnek azok is.

Herman Ottó.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Gyarmathy Zsigáné legújabb regénye. Előbbi számainkban kezdtük meg Gyarmathy Zsigáné regényét, a «Züderék»-at, mely hogy mindvégig élvezetes és érdekes olvasmány lesz, arról már a szerzőné neve is keszeskedik. A regény egy ősrégi

erdélyi udvarházban folyik le, mely a vidéki előkelő családok találkozó helye. A szereplők egyik főalakja az öreg nagymama; erélyes, munkás, okos asszony, ki nem tud megbárátkozni a legújabb korban lábrakapó társadalmi léhaságokkal s küzdeni akar az ár ellen. Ezen küzdelem erős szálakkal szövődik a regény meséjébe, melynek bonyodalma egy olyan titokból származik, amely a nagynanya, és a fia élete fölött lebeg. A regényben szereplő két fiatal leány-unoka egyike megélelhetője a hajdani nemes gondolkodású, munkás, mely érzésű magyar leánynak, másika a százdávegi, divatos leánynak. De a többi alak is mind csupa esont és vér, mintha csak ismernénk valamennyit, s a mi fő: mind magyar, a milyeneket csak magyar író rajzolhat. A nyelvezet tiszta és magyaros, a mese-szövevény is olyan, mely alkalmassá teszi a regényt arra, hogy gyönyörűséget találjanak benne mind-azok, a kiknek van érzékük a szép és igaz írást.

Utazásom Szicília és Malta szigetén, írta Erdődi Béla, budapesti tankerületi főfogazató. Az utazók csak ritkán jutnak el Olaszország legdélibb részére, a regényes Sziciliába, mely pedig az európai rendez úthálózatból félre esve s tengerrel elszakítva, oly sokat megőrzött még egy múlt időknek romantikájából. Sajátosságai, természeti szépségei, az Etna zord környéke mellett műkinései is nagyon érdekesek, s így Erdődi könyve egy kevésbé ismert ország részre vezet el. A természeti és történeti leírások mellett megjeljük a sziget mai ipari, gazdasági, társadalmi viszonyainak hű képét, a mi a legutóbbi szicíliai zavargások után olyannyira aktuális. Nagy figyelemmel van az ó-kori történelemre, valamint a régi klasszikusok Sziciliát illető helyeire is, úgy, hogy munkája, a mellett, hogy az olvasók legzélesebb köreinek is kedves lesz, az ifjúságnak szintén hasznos olvasókönyvévé válhatik. Erdődi könyvében ötven szép illusztráció s Szicília és Malta színes térképe is van. A tanulságos és eleven előadású munka díszkötésben került a könyvpiacra. Ára 2 frt 80 kr. Kiadta a Lampelle könyvkereskedés.

Akvarellek ezimen egy kötet rajz és elbeszélés elent meg Pécsét Berczy Károlytól a «Pécsi Figyelő» dolgozóztársától. Tíz rövid dolgozat van a 106 lapot tevő kötetben, mely a szerző tulajdona s ára 2 korona.

«Az Ó betű helyesbítő szerepe a magyar nyelvben. A népnyelvi nyomán szabályokhoz köve kifejtette, s a m. t. Akadémia s a magyar irodalmi társaságok figyelmébe ajánlja Szokolay Hermin.» Kaposvárotról, 1895. Ilyen czímmel jelent meg egy 87 lapnyi füzetke, mely csupa jó szándékkal, de teljes avatatlansággal azt akarja kideríteni és szabályokban is megállapítani, hogy miképen lehetne nyelvünkben «a sok e-betűt» az ő alkalmazásával kevesbíteni s ezzel szavainkat szebbíteni. Hát a mi azt az «e betűt» illeti, meg lehet nyugodva úgy a szerző, mint mindenki, hogy a magyar nyelvben egyetlen e-vel sincs több, mint a mennyi kell. A mi pedig az ő és ő cserélkezését illeti, arra nézve már régóta nincs mit fölfelelni. Nemesak a magyar nyelvész, hanem minden valamire való magyar nyelvész is megmagyarázza a dolgot a hangtan elemei közt. Így a czímbei könyvecské semmi egyébire nem való, mint annak a tanúsítására, hogy a magyar hölgyek közt nyelvészkedő hajlamiak is akadnak.

A magyar nemzet története. Szerkeszti Szilágyi Sándor. Kiadja az Athenaeum-társaság. A tíz kötetre tervezett nagy munkából az 51—52. füzetek kerültek ki a sajtó alól, a harmadik kötetet egészítvén ki. E füzetekben Schönher Gyula folytatja az Anjouk korának és a luxemburgi háznak történetét, és Zsigmond uralkodását ismerteti széles körben, új adatokkal. A mozgalmas korszakból ránk maradt több történeti emléket rajzban is megtalálunk ez illusztrált füzetekben. Egyes füzetek ára 30 kr.

Gazdasszonyok naptára jelent meg 1896-ra Zilahy Agneshól, kinek magyar szakácskönyve közkezen forog. Közül egész évre szóló étlapot, számos étel készítményével. A naptár közli Jókai «Nők a tűzhely mellett» című czikkét, s különböző konyhákról és főzés módokról czikkeket Tóth Bélától, Bródy Sándortól, Gárdonyi Gézától, Ambrus Zoltántól, Gelléri Mórtól, Bársony Istvántól. Elbeszéléseket Herceg Ferenczről, Sipuluszról, stb. Háztartási czikkeket, a milleniumi kiállítás ismertetése (képekkel) és egyéb olvasmányok, tudnivalók egészítik ki a tartalmat. A naptár Valter Ernő kiadásában (üllői-ut 25. sz.) jelent meg s ára 50 kr.

Operaszínház. Az operaszínházban e hó 16-ikán ismét eredeti magyar operát mutattak be, Farkas

Ödönnek, a kolozsvári zenéigazgatójának művét, kitől harmadvé «Vezeklők» című dalművet már adtak az operaszínházban. Ebben a kelet távoli és misztikus világában keresett a szerző talajt zenéjéhez. Ezáltal itthon maradt, s Tóth Kálmán «Dobó Katicza» című ismert történeti népszínművében keresett szöveget. Hamvas József írta ezt az opera számára «Balassa Bálint» czímen.

Az operaszöveg sokban különbözik Tóth Kálmán népszínművétől, tartalma azonban ugyanaz. Az egri nők már nagyban védik a várat a törökök ellen s Dobó Katicza vezeti őket, ki Hegedűs várnagynak a menyasszonya. Egyszer egy férfi kapaszkodik fel a bástyára, kit a derék asszonyok puskatűzzel foglannak. A férfi azonban megmenekül a gyilkos golyóktól és senki más, mint a dalnok Balassa Bálint. A vitéz dalia hősiesszen viseli magát, de Hegedűs gonosz tervet forral, mert észreveszi, hogy Katicza szerelmes szemekkel nézi a költőt. A törököknek akarja elárulni a várat, hogy fogságba juttassa Balassát. Ez azonban hazafias dalával az árulásban részeseket annyira föllekesíti, hogy halált kívánnak az árulóra. A belopózó törököket szépen kelepcebe csalják, Hegedűst pedig kényszerítik, hogy ugorjon le a bástyáról.

A zeneművek szövegéhez azonban sok minden egyben kivül még a színpadi hatás ismerete is szükséges, a mit csak kellő otthonosság ad meg. A színpadi zeneszöveg akár operettként, akár operánál, nem is szoktak nálunk sikerülni, mert a hozzávaló érzékek kifejlődni nincs kellő alkalmak. Ez a hibája «Balassa Bálint»-nak is. Farkas Ödönnek, a szerencsésebb zeneszerzőnek főtörékése volt, hogy magyar stílt adjon ennek az operának, a dalmű formát magyaros motívumokkal dolgozza ki. A szöveg szintelensége, olykor meg operettkerüi sekélyessége nehezítették a különben sem könnyű feladatot. Farkas azonban elég szép sikert ért el s félreérthetetlenül megmutatta tehetségét és hivatását a dalművészetbe. A két első felvonás bővelkedik a szebb részekben, a harmadik már azok mögött marad. Az operaszínház nézőtere nem telt meg egészen, a mi mutatja, hogy mily nehéz ítélet érdekoldást kelteni. De a jelen volt közönség szívesen fogadta az eredeti újdonosságokat s a szerzőt és szereplőket tapsolagta. Az előadás nem állította színre az opera legjobb erőit, mert magyar operában olaszul, francziául énekelni nem lehetvén, a közreműködőkben válogatni nem lehetett. Sz. Bárdossy Ilona mint Katicza, a legjobban illett szerepébe. Balassát Arányi szép hangon énekelte. Takács (Homonnai), Beck (Hegedűs), Várdy (Dobó), továbbá Ney B., Dalnoki a többi közreműködők.

Népszínház. Január 10-ikén új eredeti darabot mutatott be a népszínház, melynek tárgya a fővárosi életből van véve, szerzője pedig a budapesti német hírlapirodalomban régen működő Rothausen Miksa, a «Pester Llyod» munkatársa, ki mint magyar író Ruttkai György néven jelent meg a színpadon. A darab czíme «Holtomiglan», 4 felvonásos színmű dalokkal. Tarkaságával, játszható szerepeivel, egy pár alakjával megtette azt a hatást, mely darab ideig játékrendben tartja a népszínház új darabjait.

A színmű főszerepe egy erényes, de üldözött fiatal borbélyné, a ki lány korában postás kisasszony volt s akkor bele szeretett Holló Endre fiatal háziúrra. Ezért ki is kosarazta a becsületes Halmos Lajos fodrászt, Hanem mikor világos lesz előtte, hogy Halmos feleségül venni nem akarja, akkor kikergeti az udvarlót és a fodrász felesége lesz. A második felvonás a borbély- és fodrász-műhelyben folyik be. A háziúr nem mond le a menyekéről, s hogy elidegenítse az uratól, tivornyázó és kártyázó társaságba keveri azt, s adósságokba kergeti. Most már Holló házasságot is ígér a menyekének, ha megszökik vele az uratól. Az asszony csak szinleg áll rá erre, s a háziúr elszöktet helyette egy nőszabót, ki szintén félti tőle a feleségét. Halmos azonban úgy tudja, hogy a felesége csakugyan megszökött, s már a Dunának indúl, mikor minden kiderül és az üldözött ártatlanság elnyeri jutalmát, a mint illik. A darabban több mulatságos alak fordul elő: postás kisasszonyok, féltékeny szabómester, zsidó hordár, fodrászinás, stb. Ezek közül Nemeth József a zsidó hordárral folytonos derűltégekben tartotta a közönséget. Kury Klára az üldözött borbélyné kedveséggel, pezsgő vidámsággal játszotta és énekelte. Kassai féltékeny szabója, Tollagi borbélyné, Gazi Mariska borbélyinása a jól ható epizódok között közül valók. A főbb szerepeket Szirmai (Holló) és Vidor (a borbély) játsszák teljes sikerrel.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia jan. 13-iki ülésén Pauler Gyula elnökölt s régészeti és történeti felolvasásokat tartottak.

A KÉTÉLETŰ.

Elbeszélés.

Írta JÓKAI MÓR.

(Folytatás.)

Nem szóltam róla senkinek: se a háznál, se a házon kívül. Magamnak tartottam a titkot. Aztán igyekeztem úgy intézni a dolgainkat, hogy rövid idő alatt mindent rendbehozhassak. Neki ültem a munkának: írtam egyik könyvet a másik után; szerkesztettem; fizettem adósságaimat; nem jártam semmi mulatságba, még színházba sem; ascetai életet éltem; nem beszéltem hangosan; ha meleg szobából hideg szobába mentem, felső kabátot öltöttem; végig élveztem Török József patikájának minden csalhatatlan gyógyszerét; tejet ittam. Tökéletesen elnyomott a melankholia.

A mint a számomra engedélyezett második esztendőnek az utolsó negyede is elkövetkezett, már akkor nem mertem újabb nagyobb munkához fogni, hisz az idő nem futja ki, hogy azt befejezzem. A végrendeletemet is megírtam.

Mikor ott járkáltam a hársfáim sorai alatt, magamban mondogattam a halálra készülő Caesar öncsinálta klapancziás versét:

«Animula, vagula, blandula!
Hospes comesque corporis:
Quos nunc adibus locos?
Frigidula, pallidula, nudula...
Nec, ut soles, dabis jocos.»
(Lelkecském, bohócskám, kedveském!
Testem vendége és kísérője.
Minő helyekre fogsz most menni?
Didergón, sápadtan, meztelen...
S nem adsz tréfákat, a hogy szoktál.)

Bizony itt már föl van mondva a bérlet, a kvártély, s ki tudja, hol lesz az új szállás?

Hiszzen ha az embernek csak a háziura felmond is, milyen nagy aggság támad abból: hát még ha ezt a szép világot magát felmondják! Az ember végig vizsgálja a csillagokat: melyikbe szállásolja el magát? A Vénusban nagyon meleg van; a Jupitásban mindig esik; a Marsban veres minden növény: azt az én szemem ki nem állja; a Saturnusban még elébb plesiosaurussá kell lenni, mert az még csupa deget; az Uranusból meg nagyon messze van hazajárni. Mert hogy én hazajárok erre a szép földre, az már bizonyos. Nincs ilyen szép planéta az egész naprendszerben.

Azon az idén ugyan nem igen szolgált rá erre a magaslatásra. Nagy aszály volt országszerte. Halálélesztőnek sem kaptunk egy csepp esőt az égből. Még a gyümölcsfák is megszínlették azt. A kajsi barackczfáim csupa aszalt barackok termettek. Csak a nemes szőlőtő nem engedte magát a rekkenő hőségtől elcsigáztatni: mentül forróbban sütött a nap, a szőlő annál jobban dicsékedett, a firtók csak úgy nevettek. Ez az egy, a miért érdemes a földre visszakiárvánkzni. A szőlő. Ilyen nincs a többi planétán! A földön túl nincs bor!

S nekem már azt is megtiltotta az ordinariumom.

Szép dolog az, mikor az ember így lépéssről lépésre hagyogtatja el ezt a szép világot.

«Ne beszélj hangosan, — ne énekelj, — tarts diétát, — ne egyél, a mit szeretsz, — ne sze-

A «Vasárnapi Ujság» regénytára 1896. évi 2. szám.

ress! — ne táncolj, — ne fürdij hidegben, — ne dolgozz... Ez mind megannyi nagy lépés az ismerős világból az ismeretlen felé. A legutolsó stádium aztán, mikor azt mondja az embernek az orákulum: «ne igyál bort».

Miért ne igyék az ember bort? Azért, a miért a digitalint szedi cseppenként, óránként, hogy lassabban lüktessen a vér az ereiben.

Egyszer csak élem toppan az én béka barátom, meglepve töpreng magányomban.

Nagyon örültünk, hogy egymást láthattuk — hosszú idők óta.

Mindig fehér mellényt viselt, a mi természetnek béka-formáját még jobban kitüntette. Az egész alak egy has.

— Kijöttem hozzád egy kis oszonnára.

(No azzal ugyan jól jársz! Gondoltam magamban; nem termett nálam az idén se gyümölcs, se répa: nincs nálam a Philemon és Baucisi lakomából egyéb, mint kenyér, meg lépes méz; magam is avval élek.)

Bevezettem az ablakkal elzárt verandára s leültettem az asztal mellé, épen oda, a hol a Hanzi kalitkája volt felakasztva a szegre.

— «Tu Spiczpúb! Kommszt szo spét czhauz! Vo varszt tu?»

Az én doktorom ijedten kapta fel a fejét.

— Szent atyám! A vér is meghült bennem! (A békavér!) Azt hittem: a feleségem szólalt meg.

Én aztán felvilágosítottam felőle, hogy ez a

beszélő seregély eredetileg egy mosonőnek a jósága volt: attól tanulta el ezeket az erőteljes német kifejezéseket, a melyeket valószínűleg sűrű alkalmak voltak hallani.

— De miért mondta azt épen én nekem?

— Azon magam is nagyon csodálkoztam. Nekem nem szokta mondani.

De más valamin még jobban fennakadtam.

— De hát pajtás, szoktál te arra rászolgálni, hogy téged a feleséged ilyen megszólitásokkal apostrofáljon?

Az én béka barátom hamiskásan hunyorított, a fejét még jobban behúzva a két váll közé; kétféle álló szemei még jobban kidülledtek.

— Ne firtassuk ezt, pajtás! Még az euforbiának is megvan a maga hernyója.

— S annak a lepkeje a halálfejtő szfinksz.

— Az ám! Az egyetlen a lepkék között, a melyik lamentálni tud. De hát tartunk török szokást, s ne beszéljünk *erről*. Én azért másztam fel hozzád (jó magasan lakol: 360 láb a tengerszin fölött), hogy köszönetemet nyilvánítsam, a miért megmentetted az én gödénycsontváizaimat az elpusztítástól. Nekem az egzisztenciám függ ettől.

— Hogyan? Hát csakugyan olyan jövedelmező vállalat volna az: kikészített esontváizakat szolgáltatni külföldi muzeumoknak.

Az én békám akkorát nevetett erre, a mekkorára csak iszonyú szája képesít.

(Folytatás következik.)

R. Hirsch Nelli rajza.

Az én békám nagyot nevetett.

ZÚDORÉK.

Regény egy kötetben.

Írta GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

(Folytatás.)

— Nehány fiatal ember: tudod, Daczó Pálkó, a jó fiú, a két Zsombly-fiú, ezeket «szépek»-nek nevezik most; aztán Tarczy báró, a ki csak pár hó óta került haza; nagyon derék ifjú, úgy tud dolgozni, mint egy paraszt, s olyan úr tud lenni, mint egy király... A kis leány megrázza a vállát és azt gondolja, hogy: bánja is ő! Egyebet szeretne megtudni és azt kéri — csak úgy hangul oda vetve:

— És csak ennyiből áll az egész vadászársaság, más senki nincs?

— Elment a pap is...

— A pap! Az a vén pap?

— Ejh, de hogy az; hiszen tudod, hogy az meghalt; gyászjelentést is küldtem róla. Nehány hó óta fiatal papunk van, amolyan gavallér ember, kire talán jobban is illene a 'czifra egyenruha, mint a palást'...

A «kiesi» felszökik, odamegy a nagymamához, leguggol a zsámolyra, szöke fejt: a térdére hajtja és játszi hangon kéri:

— Ugyan miért, nagymamám?

— Mert olyan az egész egyénisége...

Különböen maga sem állítja, mintha ez a pályá neki való lenne...

— És mégis?...

— Aztán talpra szökik, oda áll az egyik tükrös szekrény elé, gyorsan lebontja bódros szöke haját s vállán hátrafelé tekint a szembe levő tükrös szekrényre, honnan egy finom alak kecsesi hajlékonyságát látja, a nagymama pedig folytatja:

— És mégis pap lett, mert mikor az édes apja, egy tönkre jutott nagybirtokos, föbe lőtte magát, a veszendőbe hagyott kis fiút a szegény falusi pap vette magához, s bár neki is szűken telt, taníttatta és fölfogadtatta vele, hogy pap lesz; ezért lett pap; de nem volt kedvemre való dolog, mikor állnyos megjegyzéseket tett ezen állására; igaz, hogy most már nem teszi.

— És vajon miért nyugodott most bele?

Nagymamájától kéri; de a nénye szemébe néz és nevet; az pedig egyszerűen feleli:

— Bizonyosan rájött, hogy előbbi megjegyzései illetlenek voltak.

A «kiesi» feltűzi, ismét lebontja szöke haját, sehogyan sem akar sikerülni a fésülködés, pedig máskor, mikor nem akarja ennyire, mindig jól sikerül. Nénje mosolyogva szemléli a gyermekkedést, aztán szerető enyelgéssel kezdi összeborzolni.

— Mit csinál, Iton? — Megragadja a kezét és szikrázó tekintettel néz a szemébe. — Bezzeg a magad szép haját nem kuszálod össze, de aztán olyan is az, mint egy királynői korona!... Mit csinál az a hajaddal, hogy olyan szép?

— Piri!

— Hiában nézel úgy, mint madame Hortense szokott, tőled nem félek, te csak a testvérem vagy!

— És neked ez csak?

— Csak hát, mert egyenlők vagyunk, te nem parancsolhatsz, nekem és... megrázza bódros szöke haját úgy, hogy a nagymama felől ne lehessen hozzátátni, s a tömött aranyos fátyol védelme alatt halkon folytatja: — És az

nagyon jó, ha az embernek nem parancsolnak...

— No, gyermekek, rendeljétek be a kávé, aztán jertek már közelebb a nagymamához!

Iton csönget és Piri nevet:

— Hogy ránczálod, Iton, azt a zsinórt! Ebben a házban egész munka a csöngetés.

Nagymama komolyan néz a kicsire: hej! az is munka lesz, még pedig fáradságos munka, míg ebből a kis leányból egy olyan igaz, jóra való magyar gazdasszonyt nevel, pedig annak meg kell lenni; vele nem ül egy portán valami rozszul nevelt felületes báb! Az öreg legény hatalmas tömör ezüst tálcán hozza be az ozsonnát, nesztelenül elrendezi, aztán kimegy. Mikor vendég nélkül vannak, a nagymama nem szereti, hogy étkezés közben eseléd üljön a nyakán. Iton kezdi töltögetni a kávé s egyszerre zamatos pára tölti be a termet. A régi, finom porcellán

— Szalonkát. Tudod Piri, úgy tetszik nekem, hogy édes apa most nem oly derült, mint régebben...

— Beh szépen tudsz nézni azzal a gyönyörű, fekete szeméddel! Úgy, úgy, hiában csodálkozol, mert engem most csak a te szépséged érdekel... nem is tudom, miért kell ezt nekem kimondanom, nem értem magamat, s mégis attól tartok, hogy hátha te megértés...

Elhallgat; de arca kigyúl, tekintete nyugtalan és úgy tetszik, mintha szólni akarna s csak viszatartja magát. Iton komolyan nézi: fáradt ez a gyermek, azért ily izgatott, s biztatja, hogy pihenjen egy keveset vacsoráig.

— Nem, nem pihenek! Elkábított ez az erős rózsáillat... finom rózsának nem is lenne ilyen parasztos szaga...

— Mit beszélsz te, kicsi?

— Nem tudom; de úgy futkos a véremlenben valami és a szívem annyira ver... na, nézd, tedd csak ide a kezdet... aztán, Iton, tudod még mit is mondtak a leányok? Azt mondták, hogy az a te gyönyörű szemed meg fog igazni minden fiatal embert...

— Még nem igazított meg senkit.

— Senkit? Igazán mondd ezt, Iton?

Nem szerelmes beléd senki, épen senki?

— Legalább nem mondták, mintha az lenne.

— Igen, mert nem merik mondani!

— Mily különös vagy te, kicsi!

— Igen, mert te felette szép vagy!

A felette szép arc elborul; de azt már nem veszi észre a hűg:

— Hallod, hallod Iton? Jönek, megyek átöltözni.

Befut, de abban a pillanatban visszaroohan:

— Iluskám, ne tállaltass, míg vissza nem jövök; akárhogy is kívánja a nagymama, te még se tállaltass!

Valami aggodalom villan meg szép kék szemében: nem szereti, hogy a nénye itt maradjon; ha nem lenne ennyire bájos, akkor nem bálná, de így fél... Mitől fél? Arezát láng borítja, megragadja az Iton kezét és úgy kéri, hogy menjen vele.

— Nem lehet, kicsi, mert apát mindig itt szoktam fogadni s a puskát mindig magam veszem le a válláról, apam meg szokta ezt.

A kocsi begördülnek az udvarra és Piri elfut, meg magában azt gondolja, hogy bár kívánczolt volna haza előbb, mert hátha már késő!

III.

A korosabb Zúdor leány egészen visszautótt azokra a mély kedélyű, meleg szívű, okos munkás leányokra, a kik nemzedékről nemzedékre itt virultak ebben az ódon kastélyban; a kik tudtak igazán szeretni és szerelmöknél nem volt gyöngébb az a szűzies szemérem, mely kitartott egy egész életen keresztül; a mi nem érzéki lázból, hanem a szív természetes melegéből fakad, a mi nem színészes fogás, hanem valódi nőesség, az a szerelem, az a szemérem nem apad ki soha.

Piroska ötven évvel előtte jár a nényének; egészen modern: gyorsan fejlett, ideges, a ki lázas hévvel siet élni, épen mint azok a hölgyek, kiket a fiatal írók egy része olyan kíváncsisággal tud tenni a tacsó leánykák előtt; pedig ebből a kíváncsiságból egy leheletnyi is elég, hogy megperzsálja az ártatlanság ide hamvát.

— Mit? A nagymama mindig sokat olvasott, ismerte az

újabb irodalmat is; de arról sejtelve sem volt, hogy azokat a frivol apróságokat, melyeket ő azonnal megemissit, kis unokája — a másik kis unokájával együtt — mily mohó vágyggyal olvassa. Hát ha még azt tudta volna, hogy ezek a modern leánykák szerelmes leveleket küldözgetnek a fiatal íróknak: az egyik azt negyelyezve, hogy nem érti, — mivelhogy felette ártatlan, — tehát szeretne ezzel vagy azzal tisztába jönni. A másik már ösztintébe és lelkesen biztatja az «érdekes» író, hogy írjon minél több ily kedvesen pikáns dolgot. Tehát a nagymama ezt nem is sejtette és mégis elszánta magát egy dologra, egy nagy dologra.

Félszázadnál hosszabb idő alatt szokva volt hozzá, hogy nem csak a családja, de az egész vidék adjon a szavára. Ha valami helytelen látott, azt nyíltan kimondta és jó tanácsainak sokan látták hasznát. Ebbe aztán bele is élte magát az öreg úrnő és nagyon természetesen taláta, hogy hozzá járjanak tanácskerőbe.

Hej! Miért is nem laknak közelebb hozzá azok a szerkesztők! És sietett szétégni egy lapot, melyben valami nagyon is frivol dolog volt; rövid időn még több okkal szakított szét egy más lapot. De már ez nem jól van így! Ezt nem lehet tovább szó nélkül túrni! Nem is túri. És nyomában egy levél írásához kezdett és azt hitte, hogy a század elejéről jövő gyöngé hangot megérti: a századvégi fiatal, modern író. Azt hitte, hogy a mit tiszta jó szándékból cselekszik, abból nem lehet rossz — és mégis csakniem az lett! — Aztán ily ilyenformán:

«Tisztelt szerkesztő úr! Tudom, hogy egy kissé öreges és mindenekfelett naiv, mikor egy vén asszony azt veszi a fejébe, hogy ő most a szívére fog beszélni egy fiatal írónak: egy szerkesztőnek! Tudom és mégis írok, mert abban a körben, melyben élek, még mindig ádnak valamit az öregek szavára s ebből merítem azt a reményt, hogy talán ön sem nevet ki, ha valami igazságot lát szavaimban.

«Szerkesztő úr! Ön olyan eszes, művelt férfi, nem tudná-e úgy szerkeszteni a lapját, hogy ne kelljen azt rejtgetni fiatal leányok elől? És ha nem, akkor nem lenne-e sokkal tisztességesebb előre jelezni: hogy szépirodalmi lap, de nem leányok kezébe való. Így tájékozva lennénk, míg a mostani lapok legnagyobb részével nincs az ember biztosságban és higgye el, hogy ez egy cseppet sem kellemes egy olyan öreg asszonynak, a kinek két fiatal leány unokája van!

Különösen ir az ön lapjába egy Zajgó Tamás nevű. No, az az ember anyja nélkül nőhetett fel és nem volt nővére sem és nem tapasztalta, hogy egy családban mily félte örzött tiszta virág a fiatal leány. És azt hiszem, hogy nem is ismert soha ártatlan szűzet, tiszta szerelmet; kimondom nyíltan, hogy romlott egyének tartom azt a frivol író, de egyúttal ártalmasnak is. Van esze hozzá, hogy sok fiatal szívet megmetélyezzen és féltem is tőle a távol levő kis unokámat; rettegéssel tölt el azon gondolat, hogy hát ha az X. nevelő intézetbe valami módon bejut az ön lapja! Arra a hevülékeny, élénk képzelődésű gyermeke bizonyosan károsan hatna, a mit abban olvas; mert higgye el, nem óhajtanó, hogy egy fiatal leány érdeklődék olyan modern hösnök iránt, a kiknek elég egy érzéki heves udvarlás, hogy elbukjanak de azért tovább szerepeljenek, mint tisztességes nők!

«Az érzékiség állatias túlcsepesség, a végletekig fokozott idegesség olyan láz, a melyet nem táplálni, hanem gyógyítani kellene; mert az élet nemcsak abból a pár lázas évből áll, a melyet most élnek s melynek szennyes lobogását beelőntik soraikba, hadd perzsálja el a má-

sok lelki frissességét is. Nem gondolnak-e meg, hogy azok a művek, melyekben érzékiségök édeleg, nemcsak a saját szeretőiknek, de a mi leányainknak is kezébe kerülnek: azoknak a leányoknak, a kik hivatva vannak a tiszta családi életre.

«Ha egyszer eljön az idő, mikor az önök fajta íróknak leánya lesz, csak akkor fogják megérteni, hogy miért írtam én most. És ha ez nem is bizonyos, de az már egészen igaz, hogy volt édes anyjuk. Szerkesztő úr! gondoljanak édes anyjukra, midőn olyan szépirodalmi lapot szerkesztenek, melyeket fiatal leányok is olvasnak. Nagyon kérem erre.

Két fiatal leánynak az agg nagymamja.

(Folyt. köv.)

AKARATLAN BÜNTÁRS.

Mrs. E. W. LATIMER-TÖL.

(Vége.)

Bella — a mint már említettem is, — szép, bájos teremtes volt. Szépsége és zavara meghatotta a fiatal kapitány szívet. A fiatal zuávtszif gyöngéden felajánlá karját, mit Bella szó nélkül elfogadott. Így értek a kórházhoz — a rendőr mindig nyomukban — s a kórházban ahhoz a szobához, a hol a sebesült feküdt.

A szoba telve volt emberekkel. Egy vaságyon feküdt, bekötött fejű, a sebesült konfederalista. Az ezredes, az őrnagy, az orvos, és több tiszt voltak a szobában, azonkívül a rendőrfőnök és néhány detektív. Középen — Bella legnagyobb csodálkozására, — ott állott az igazi Stapletonné. Arca lángoló és haragos volt.

Az ágyban fekvő beteg fél könyökére volt támaszkodva. A mint Bella belépett, minden szem feléje fordult, s több hang hallatszott: «Ez ő?»

— Stapletonné asszony? — kérde az ezredes Bellától.

— Ez nem felelt, csak igenlőleg bólintott fejével.

— Férje önnek ez az ember? — kérde tovább az ezredes.

— Igen, ez a nő a feleségem, — vágott közbe sietve a sebesült.

— A nevem Stapleton. Richmondból jöttem és ez a hölgy itt a feleségem. Ezt ő maga sem fogja tagadni, s ha tagadna, nem mondana igazat, Konfederalista katona vagyok és a marylandi második lovas-ezrednél szolgálók. Bevallom. És most, ha tetszik, — hát küldjenek a Mac-Henry fogházba.

Az igazi Stapletonné némán hallgatott és nem kelt személyazonosságának védelmére.

— Két Stapletonné! — mondá az ezredes gúnyos mosollyal. — Már most melyiket fogadjuk el a hölgyek közül az igazinak?

— A melyik önöknek tetszik, — felelte az igazi Stapletonné.

Az ezredes a rendőrfőnökkel az egyik ablakmélyedésbe vonult és ott halk hangon néhány szót váltottak egymással. A két nő pedig a szoba egyik szögletében levő löccsára ült egymás mellé, némán, szótalanul. Bella csendesen sirdogált magában, midőn egyszerre halk, lágy hang sügá fűlébe:

— Miként lehetnek önnek segitségére?

Megfordult és a fiatal kapitányt látta maga mellett.

— Mondja csak, — szölt tovább a kapitány, — hiszen bizhatik bennem, láthatja, hogy barátja vagyok, ön volt az a nő, a ki tegnap este ezzel az emberrel ide jött s a ki nekem névjegyet átadta?

Bella habozott egy pillanatra, de aztán látva a kapitány bizalmat gerjesztő, barátságos arcát, bevallotta, hogy ő soha életében sem volt Stapletonné és hogy soha sem volt sem az ágyban fekvő sebesültnek, sem senki másnak a felesége.

— Tehát nem ön volt itt tegnap este, tehát nem ön adta nekem a névjegyet, a melyen a Stapletonné neve állott? — kérdezé ismét a kapitány.

— A Stapletonné neve? — kiáltá Bella. — De hiszen Baxterné meg akarta őrizni inkognitóját, önnek egy üres névjegyet adott át.

E pillanathban megnyílt az ajtó s azon egy lovasúti kalauz-ruhát viselő férfi lépett be. A rendőrfőnök előlépett s a két nőre mutatva, felszólítá a kalauzt, hogy mondja meg, melyik nő volt az, a ki előtte való este az ágyban fekvő férfival együtt utazott a Mac-Henry felől jövő lovasúton. A kalauz jól szemügyre vette a két nő s aztán Bellára mutatva, így szölt:

— Ez volt az.

A rendőrfőnök Bella vállára tette kezét s kemény hangon mondá:

— Ezennel letartóztatom önt.

— De hát miért? miért? — zokogta a szerencsétlen leány.

— Betöréses lopásban való bűnrészség miatt, — volt a felelet. — Ön segédkezet nyújtott mindazoknak az értékeknek elrejtésében, a melyek tegnap délután a baltimorei nemzeti bank pénztárából ellopattak. Az értékek abban a kezi táskában voltak, melyet ön magához vett és magával vitt.

Bella meg volt semmisülve. A falhoz kellett támaszkodnia, hogy le ne essék.

— Ez a férfi, — folytató a rendőrfőnök, a sebesült konfederalistára mutatva, — az ön férje, ha ugyan valóban férje önnek, egy közönséges tolvaj, egy ügyes betörő, a kit régóta keresünk már egyéb csinyjei miatt, s a ki tegnap nem kevesebb mint 180,000 dollárt lopott el, értékpapirokban, bankjegyekben, aranyban és ezüstben.

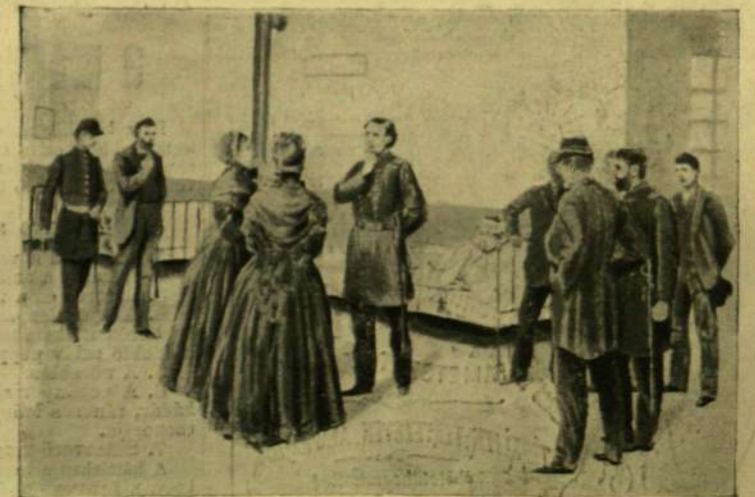
Bella egy szót sem tudott szólani védelmére.

Ekkor a fiatal tiszt ismét hozzája lépett s halk hangon kerdé:

— Mit tehetek önért?

Bella tollat és papírt kért, s következő levél két írta hozzáam:

«Kedves Virginia! Nem örömet keverem bele az ön és férje nevét is e gonosz játékba, de mást nem tehetek. Le vagyok tartóztatva a nemzeti bank kárára elkövetett lopás gyaújja miatt. A. B.»

«Két Stapletonné?!» mondá az ezredes gúnyos mosollyal.

Férjemmel együtt épen otthon voltam, mikor a zuávászt, kire Bella a levelet bízta, a szobába toppant.

— Mit jelentsen ez? — kiáltám, felgörvva helyemről, a mint a kapitányt belépni láttam. — Ez azt jelenti asszonyom, — mondá a tiszt, — hogy az a férfi, a kit ön tegnap este egy richmondi felkelőnek hitt, tulajdonképen egy new-yorki betörő, a ki épen akkor akart a rendőrség elől menekülni, midőn ön találkozott vele. A bankból lopott értékek abban a táskában voltak...

— De most már én kérdelem, hogy mit jelentsen ez? — szöjt közbe férjem, türelmetlen hangon.

A mennyire képes valék, elmondottam neki az előtte való esti kalandomat, hogy hogyan jöttem össze azzal az emberrel, a ki konfederalista menekülőnek adta ki magát, hogyan bíztam a táskáját, melyben — a mint állítá — fontos politikai sürgönyök voltak, és hogyan jutott az az ember a katonai kórházba.

— És mit tett a táskával? — kérde Tamás mindegyre izgatottabban.

— A benne levő három csomagot ma reggel postára adtam, — felelém.

— És kiknek a címére?

Szerencsére, emlékeztem mind a három címre, melyeket még magam irtam le újra.

Tamás rohant a posta-igazgatóságához. A küldemények már útban voltak, de szerencsére még nem érkeztek meg rendeltetési helyökre. Férjemnek sikerült kieszközölni a küldemények távirati úton való letitását, s huszonnégy óra múlva már kezében volt mind a három csomag.

A zuávkapitány visszatérve a kórházba, ott találta Bellát rendőri felügyelet alatt. Stapleton-nának a nagy zavarban sikerült elszurrannia.

A betörőt átvették a rendőrséghez.

Utolsó kártyáját játszotta ki akkor, midőn magát Stapletonnak, az ösmert konfederalistának adta ki. Az ezredes a névjegy alapján, Stapletonnak szólítá, s a betörő kapott rajta, jól tudva, hogy mint politikai fogoly könnyebben megmenekülhet, vagy legrosszabb esetben valamelyik államfogházba kerül, a mi még mindig jobb, mint a fegyház.

De ezen az utolsó kísérleten is rajta vesztve, csakhamar mindent bevallott és büntetésével együtt oda jutott, a hová régen való volt, de a hová sehogysem kívánczolt, — a fegyházba...

Bellát még az nap szabadon bocsátották, teljes ártatlansága kiderülvén. A zuávkapitány, mikor felségítő kocsjába, megkérdezte tőle, megengedi-e, hogy találkozzék vele más-kor is?

— Az nem lehet, — felelé a lány. — Közöttünk mély, áthidalhatatlan örvény tátong mindaddig, a míg ez a szerencsétlen háború el nem múlik.

Bella már régóta férjnél van, egy becsületes, tisztas kereskedőnél.

A múltkor egyszer nála lévén, csak ketteeskén, bizalmasan, régi emlékeit mutogatta meg, melyek között egy újságból kivágott lapocskát pillantottam meg, a melyen a következő rövid tudósítást olvastam:

«A zuávezredből, a mely oly sokáig állomásozott Baltimoreban, a Mac-Henry öbölben, s a mely a háború elején 1200 embert számlált, mindössze hatvanan tértek meg családi tűzhelyeikhez. A többi elesett, elhalt, vagy eltűnt a polgárháború alatt.» Aztán névsora következett azoknak a tiszteknek, a kik odaveszttek.

— Igen, — mondá Bella, mintegy gondolatait követve, — csunyán bántam vele, de hát tehettem-e másként?! Azokban az időkben közöttünk áthidalhatatlan örvény tátongott...

— Igaza van, — mondám.

— Nemsokára aztán, hogy ezredők elhagyták Baltimoret, a szegény kapitányt elesett Chancellorsvillenél, — fejezte be Bella. — Ha életem marad s a háború után visszajött volna... talán... ki tudja?!

Angolból: ifj. Szász Béla.

Verne Gyula összes munkáihoz DISZES BEKÖTÉSI TÁBLÁK

kaphatók.

Egy-egy tábla ára 40 kr.

Hogy Verne Gyula munkáinak előfizetői az egyes köteteket disztesen bekötthessék, megfelelő bekötési táblákat készítettünk.

A táblák színes és aranynyomásúak, fényképmásolatukat oldalt feketében adjuk.

Megrendelhetők ugyanott, a honnan a füzetek küldetnek vagy pedig a

Franklin-Társulattól Budapestben.

WEINWURM ANTAL
fényképez első magyarországi chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3.,
készít mindennemű öszinkedési dűczó, autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia útján. Alaprajzok, térképek, hálózatok fotolitografiai úton a legújabb nyomatásosabban sokszorosítottatnak. Külön berendezés házonkívül való fénykép felvételekre.

A Franklin-Társulattól Budapestben megjelent, és minden könyvtárakban kapható:

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE.

Tűztes utasítás a kőnyhakertészet, virágnyelés és gyümölcsenyésztés körében. A legújabb kiadás után írta **GALGÓCZI KÁROLY.** Átdözte és jogszöveggel bővítette **Dr. FARKAS MIHALY.** Negyedik kiadás. Ára fűzve 80 krajczár. Koménykötésben 1 frt.

Gazdasági mellékparagák és a gazdasági háziipar népszerű ismertetése. Gyakorlati útmutatással.

Különös tekintettel a falusi nép viszonyaira.

Irta: Gyürky Antal. Koszorozott pályamű. II-ik megbővített kiadás. Ára fűzve 60 kr.

A főváros legszebb látványossága az Andrassy-út végén Feszty Árpád óriási körképe: a magyarok bejövetele.

Ez a kép három évig készült, s a magyar festőművészet legnagyobb alkotása. Egy 1800 □ méternyi e célra szőtt vászon s a hozzá épített koralaku palotában a magyaroknak a volóczi völgybe való beérkezését tünteti fel.

- A kép szembetűnő részei:**
1. Árpád és a vezérek.
 2. A harc a szláv had maradvékával.
 3. Latorcz és a fogoly szlávok.
 4. A fejedelem-asszony és a magyar nők bevonulása az ökrös szekereken. Előttük a pogány oltár a rajta haldokló szláv pappal.
 5. A nőrablás.
 6. A pogány magyarok fehérle-áldozata. A táltos, a kádác, tánczos leányok, bonczok, igriczek és dobosok csoportja.
 7. Sátorverő magyarság.
- A háttérben a beregi rónaság, Lovácska, a munkási vár-hegy, a Latorcza-folyó, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb. mérföldekre terjedő messzeségben látható.

Látható délelőtti 9 órától esti 6 óráig. Este villamvilágításnál. Belépő díj 50 krajczár.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre	félre	negyedre
A Vasárnapi Ujság	8 frt.—kr.	4 frt.—kr.	2 frt.—kr.
A Világkrónikával együtt	9 . 60 .	4 . 80 .	2 . 40 .
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12 . — .	6 . — .	3 . — .
A Világkrónikával együtt	13 . 60 .	6 . 80 .	3 . 40 .
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 . — .	2 . 50 .	1 . 25 .
A Világkrónikával együtt	6 . 60 .	3 . 30 .	1 . 65 .

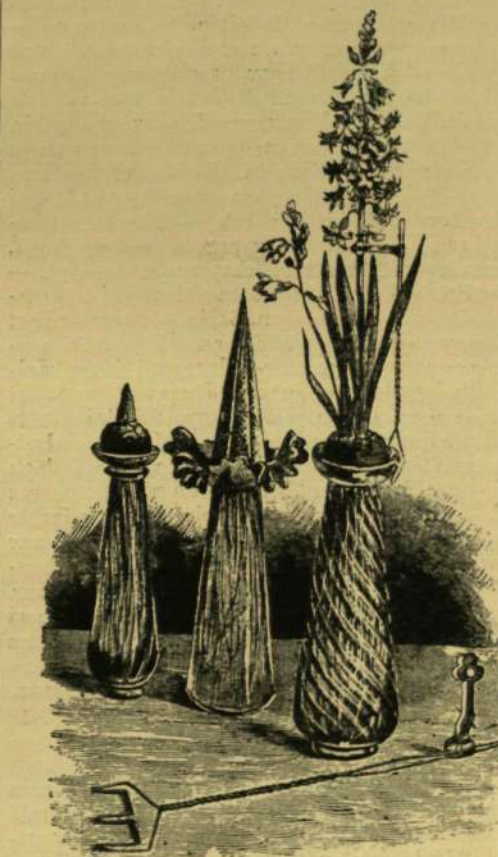
A «Politikai Ujdonságok» újabban mint képes újság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képét közöl.

Az előfizetés bármelyik hónap elcséjétől kezdve eszközölhető.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4, küldendők.

Abyssiniai férfi.

A jáczint felkötözése.

MUTATVÁNYKÉPEK A «POLITIKAI UJDONSÁGOK» LEGUTÓBBI SZÁMAIBÓL.

MI UJSÁG?

Az özvegy trónörökösne Abbaziában. Stefánia özvegy trónörökösne és leánya Erzsébet főhercegnő e hó 14-ikén két hónapi időzésre Abbaziába érkezett. A főhercegnő asszony meg az est folyamán részt vett a fehér-kereszt egyesület bálján.

József Ágost főherceg és neje Egyiptomban. Az uralkodó család tagjai most sűrűn látogatják Egyiptomot. Ott töltötték a telet Ferenc Ferdinánd és Jenő főhercegek, oda készül a legközelebbi napokban Károly Lajos főherceg családjaival. József Ágost főherceg és neje Augustus hercegnő pedig e hó 12-ikén érkeztek Alexandriába, s onnan Kairóba mentek. A főherceg «Miklós gróf» név alatt utazik s inkognitoban kíván maradni.

«Műegyetem jubileuma. A kir. József műegyetem nagy ünnepre készül. Fennállásának ötvenéves jubileumát ünnepli meg. A műegyetemi tanács már foglalkozott a tervvel s kimondotta, hogy az ünnepély a jövő 1896—97-iki tanév folyamán legyen. Az ünnepre a külföld nevezetesebb műegyetemeit, műszaki intézeteit is meghívják.

Gr. Zichy Jenő utja. Gr. Zichy Jenő és társai e hó 11-ikén érkeztek meg Tifliszbe. A tél nagyon kemény most a Kaukázusban, az utakat nagy hó borítja, de a gróf és társai nagyobb baj nélkül tettek meg a téli utat.

Milleniumi emlék az osztrák határnál. A honfoglalás emlékére az ország hét különböző helyére szánt monumentumok közül egyet Pozsony fölött a Dunánál, a dévényi várhegyen állítanak föl. A terv szerint szép 6. m. széles és ugyanolyan hosszú gránit alapzaton emelkedik egy hatalmas, gazdagon díszített román ízlésű oszlop, melynek csúcsán áll egy árpádkori harcos bronzszobra. Jobbjával, mely halálától csatabárdot szorít, mintegy a határt védeni látszik, bal keze pedig a lábszárához fektetett paizson nyugszik, melyet az ország ezimere díszít. Az oszlop maga 24 méter magas, úgy hogy a messze távolból is látható. Az emlékmű tervét Berzeik Gyula miniszteri tanácsos dolgozta ki, a kőfaragó munkákat Feigler Sándor vállalta el. Az alapozási munkálatokkal a pozsonyi államépítészeti hivatal foglalkozik s azok vezetésével Florián királyi mérnök van megbízva. Az emlékművet minden valószínűség szerint június elején fogják leleplezni.

A hatóságok és az ezredesek ünnep. Gömör-megye Neogrady Antal festőművészt bízta meg, fesse meg azt a gömöri népmondát, mely szerint Mátyás király és főúri kísérete megkapálta egy szegény gömöri ember szőlejét. Megfestették az 1790-iki pelsőzi megyegyűlést is, a melyen II. Józsefnek katonaságot kérő rendeletére azt válaszolták: «Legyen országgyűlés, lesz katonaság is!» Esztergom megye pedig Pilis-Maróth tájképet az azt a helyet szándékozik megjelölni emlékekkel, hol a monda szerint a török elől menekülő Dobozy Mihály leszárt a szép hitvesét, nehogy török kézbe kerüljön. Az obeliszkre doimborműben el akarják készíttetni Székely Bertalanak ezt ábrázoló festményét.

A szabadságharc panorámája. Budapestben új körképet állítanak föl Margitay Tihamér és több művésztársa tervezte a körképet, mely az 1848/49-iki szabadságharc legkiemelkedőbb mozzanatait fogja feltüntetni egészen az aradi Golgotháig. Egy társaság már alakult a vállalat pénzügyi rendezésére. A körkép helyül az Andrassy-út végén levő Bellevue-nyaralót szelmezték ki.

Mátyás király régi szobra. A szászországi Bautzenben, a régi vár kapuja fölött egy nagy fülkében van Mátyás királynak egy álló szobra, az egyetlen egykoru szobor, mely a nagy fejedelemről ránk maradt. Hiányos volna a történelmi kiállítás, ha ez a szobor, legalább hű másolatban, látható nem volna benne. Ezért már régebben engedélyt kértek rá, hogy a szobrot lemásolhassák, s ennek a munkának a kivételével Roch Kurt neves druzdai szobrászt bízták meg. A szobormű gipszmásolata már elkészült, s e napokban Budapestre érkezik.

A Budapesti Tudóstól című felhivatalos köznyomatú lap szerkesztését Sturm Albert, a «Pester Lloyd» régi jeles dolgozója vette át, ki már évek sora óta szerkeszti a «P. Lloyd» országgyűlési tudósításait, s több év óta «Országgyűlési almanach»-ot is adott ki.

Százhusz költemény. A Petőfi-társaság a gr. Vigyázó-alapítványból 300 koronás pályázatot tűzött ki költeményre. Összesen 120 költemény érkezett. A «Molnár lánya» és «Borongva» címűeknek azonban jelíges levele nem lévén, ezeket a pályázatból kizárták.

A dunántúli ref. püspök választás. A Pap Gábor halálával megüresedett dunántúli püspökség betöltésére beadott szavazatokból senkinek sem jutott többsége. A többséghez 137 szavazat kellett volna. Antal Gábor ácsi ref. lelkész kapott 112, Czike

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA
photolithographiai műintézete
Budapest, VII., Széchenyiváros, 13.
KÉSZIT
mindennemű nyomtatványok színezését

CLICHÉKET
Chemigraphia, chromotypia, photo-(auto)typia, FAMEZSÉT stb. útján.

TÉRKÉPEK, TERVEZETEK, ALAPRAJZOK
photolithographiai és litográfiai eszközökkel készítenek. Különösen a nagy méretű és a sokszorosítottak. Dűczök megrendelésnek postán és julánosan eszközölhetők.

Lajos szőnyi lelkész 68, Vályi Lajos perbetei ref. lelkész 50, Körmeny Sándor hedrahelyi ref. lelkész 37 szavazatot. E szerint Antal Gábor és Czike Lajos között új választás lesz. A szavazatok beadásának határideje február 25. A szavazatok felbontatnak márcz. hó 4-én.

Lanfrancioni gyűjteménye. Az elhunyt Lanfrancioni pozsonyi mérnök gyűjteményéből sok becses régiséget, festményt, metszeteket, műtárgyakat szemeltek ki muzemaink számára. E czélra a közoktatásügyi miniszter 30,000 frtot utalványozott. A tárgyaknak szükséges helyreállítása és a különböző intézetek számára való felosztása most foly.

Osztorna a Keleti és Fekete-tenger közt. Az orosz kormány rendelkezése egy nagy osztorna terve készült el, mely ha létesül, a Keleti tengert a Fekete-tengerrel kötné össze. A tervet megkönnyítik a közbeeső folyók. A osztorna Rigánál kezdődnek és a Dón, Bereczina és Dnieper folyók felhaználásával Kherzonig vezet, a hol a Fekete-tengerhez szakad. A talajviszonyok a lehető legkedvezőbbek, úgy, hogy csak a végpontokon van szükség egy-egy szilipre. A osztorna mentén tizenkét kisebb-nagyobb kikötőt terveznek, azonkívül Minszkben egy nagy rezervoirt építenek. A osztorna felett 7 nagy vasuti híd és 22 közönséges híd lesz. A költsék 500 millió frtra rug s a mű készültétele 5 évet számítanak.

Igazítás. Regényútrunk mult heti számában Gyarmathy Zsigáné «Zúdorok» című regényének szereséből a 3-ik hasab 3-ik sora után néhány sor tévedésből kimaradt. E tévedés helyreigazítására a kimaradt sorokat itt közöljük:

Abból a gyötrelomból ne legyen része az agg nőnek, a hervadó lombot ne tépje le erőszakos zivatar. És ne legyen része a két fiatal leánynak sem, hadd élvezzék boldogan ifjuságukat.

II.

A két leány belép nagymamája termébe. Piri szetteként, de a mit lát, abból semmi, semmi sem érinti a szívét, nincs itt semmi, a mi közös lenne.

Eljegyzés. Dr. Szigethy Lajos eperjesi collegiumi tanár eljegyezte Broos Erzsike kisasszonyt, özv. Broos J.-né urnó lányát Kassán.

A magyar vidéki színészet és a millenium. A magyar vidéki színészek aggodalommal gondolnak a milleniumi ünnepélyekre, mikor az ország egész figyelme Budapest felé fordul. Már az 1885-iki kiállításkor is sulyosan érezte a vidéki színészet a közönség érdeklődésének hiányát. A színigazgatók egy része a nyáron nem is hajlandó szintársulatot tartani, másik része pedig csak kisebb társulattal akarná végig húzni a nyarat. De mi történik az alatt a színészekkel, kik a nyári hónapok alatt elvesztik kenyérkeresetüket? Kicsiny Ignác igazgatónak temesvári társulata tehát a belügyminiszterhez fordult kérelemmel, hogy tegyen intézkedéseket a magyar színészek érdekében. Vádojják egyszerűen az országos színész-egyesület kormányzó tanácsát, hogy ez az igazgatókat támogatja, noha a nyári szünetelés az alapszabályokkal ellenkezik s a koncepczió elvesztését vonja maga után. Az országos színészegyesület ennek következtében e napokban gyűlést hívott össze Budapestre, melyre számosan jelentek meg, s Kaffka László elnöklété alatt hevesen tárgyalták a temesvári kérelmet és vádakát.

Az elnöklő Kaffka visszautasította a vádakát, s alaptalannak nyilvánította, hogy az igazgatók a nyáron szünetelni akarnának, mert ezzel elvesztenék koncepczióikat. Mások azonban hivatkoztak, hogy több igazgató tényleg úgy kötötte meg tagjaival a szerződést, hogy 3-5 nyári hónapra nem érvényes; az igazgatók csak kis társulattal akarják kihúzni a nyarat. Végül kimondták, hogy a temesvári kérvény alaptalan, s a tanács a kérvény szerzői ellen fegyelmi eljárást indít. (Ere aztán a szegedi szintársulat is magáévé vette a temesvári kérvényt.) Az országos színészegyesület kormányzó tanácsának gyűlése után a színigazgatók tartották értekezletet, s tekintettel a közelelő nyár várható mostohaaságára, azt kérték a kormányzó tanácstól, hogy támogassa a következő megállapodásokat: A színigazgatók létszámát a minimumra kell leszállítani. Kérjük fel a kereskedelmi minisztert, hogy a nyáron a szintársulatok tagjait és ezek melléit olcsóbb tarifa szerint szállítsák a vasutak. Menjen egy küldöttség a miniszterelnökhöz, a belügyminiszterhez és pénzügyminiszterhez, sőt esetleg a királyi felséghez is, hogy ebben a sulyos évben 40,000 frt rendkívüli segéllyel támogassák a színészetet. A megyei és városi hatóságok anyagi pártolását is kérjük. Budapestben a városigeti vandeville-színházat béreljük ki nyárra,

hogy abban öt szintársulat játszhasson a nyáron. Ezeket az értekezlet el is fogadta.

Zongorákat és pianókat vásároljunk ott, a hol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk. Mint ilyen elsőrendű bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk Kerestzy mintá-zongoratermet Budapest, Váci-körút 21. sz. alatt. (Par-údvár.)

A Lechner-féle zsirpuder s a Lechner-féle piroshatók a mult évről rendkívüli sikert mutathatnak föl. Nem csupán, hogy a Lechner-féle zsirpuder Chicagóban az egyetlen és legnagyobb díjat kapta, hanem az antwerpeni világkiállításon s a kiállításon is arany éremmel tüntették ki. Ennek fő oka a kiállításon az arany éremmel tüntették ki. Ennek fő oka a kiállításon az arany éremmel tüntették ki. Ennek fő oka a kiállításon az arany éremmel tüntették ki.

HALÁLOZÁSOK.

BOLGÁR ENDRE, Hontmegye alispánja, elhunyt Ipolyosán 45 éves korában, s Nagy-Csalomján temették el a családi sírboltba. A megvándl. báró Majthényi főispánsága alatt kezdte pályáját, mint főispáni titkár, majd írvászként jegyző, pénztárnok, főjegyző, 1895 áprilisban pedig alispán lett. A legképzettebb és legszorgalmasabb tisztviselők közé tartozott.

NAGY ISTVÁN, a «Nemzet» szerkesztőségének tagja, ki fiatalabb korában az irodalmat jó sikerrel művelte, meghalt Budapestben, 65 éves korában. Mint hírlapíró egy darab ideig Kemény Zsigmond «Pesti Napló»-jába dolgozott, lefordította Göthe «Faust»-ját is, s ez volt Faust első magyar fordítása. Később azonban szakított az irodalommal, s mikor neje, Huber Ida, a nemzeti színház operájának egyik primadonnája, meghalt, a társaságokat is kerülte, s nyomott viszonyok közé jutott. A zömök, erős embert, ki hosszú fehér szakállát kabátjába gombolva viselte, sokan ismerték a fővárosban. A «Nemzet» szerkesztőségénél mint revizor foglalt el szerény állást. Temetésekor Szász Károly ref. püspök mondott szép beszédet.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: OBRAY JÁNOS, ezimetes kanonok, husz év óta gödöllői plebános, 70 éves korában, Gödöllőn. — BAINVILLE JÓZSEF, Szeged város nyug. városi főmérnöke, 91 éves, Szegeden. — ARONX KÁROLY, Szeged városi főorvos, a ki közel harmincz évig működött a városnál és a törvényszéknél. — KACSOVICS KÁROLY, cs. és kir. szolgálaton kívüli huszárkapitány, Somogy megye tabi járásának volt főszolgabírája, 74 éves korában, Somogy-Kötsén. — WEITZENBERGER FRIGYES, kassai gyakorlóorvos, 81 éves korában. — MINORICH HORVÁTH ALBERT, ügyvéd, Szilágymegye bizottsági tagja, Kolozsvár város volt rendőrkapitánya, 48 éves. — LOVAG SCOSSA LAJOS, nyug. dunagőzhajózási állomásfőnök, életének 77-ik évében, Baján. — RUTTKAY EDE, Pestmegye nyug. tisztviselője, az 1848-49-iki szabadságharc volt nemzetőr-hadnagyja, 71 éves korában, Budapestben. — BALOGH JÁNOS, 1848-49-iki honvédőrnagy, Déván. Hátrahagyott iratai között érdekes feljegyzésekre akadnak, a melyek a szabadságharc számos eseményére vetnek világot. Balogh őrnagy rendszeres naplót vezetett a szabadságharc alatt. — GLATZ EDE, a nagykárolyi takarékpénztár pénztárosa, 58 éves, Nagy-Károlyban. — CSINSZKY ANTAL, ügyvéd, megbizottági tag, városi képviselő, 74 éves korában, Munkácsban. — HUSZKA JÁNOS, a gyulai Komló-szálloda bérloje és városi képviselő, 58 éves korában, Gyulán. — SZIMCZ EDE, az «Első magyar általános biztosító-társaság» székesfehérvári hivatalnok. — SCHWARTZ SAMUEL, Schwartz Jakabnak, a marosvásárhelyi állami fémipari iskola igazgatójának édes atyja, 68 éves, Maros-Vásárhelyt. — K. SZABÓ FERENCZ, 1848/49-iki honvéd, szűcsmester, Békésben. — KRÓÓ BRUNICH, a megyebizottság virilis tagja és városi képviselő Munkácsban és 400,000 frtnyi hátrahagyott vagyonából 23,000 frtot a munkácsi zsidó templomra hagyott. — JUHÁSZ ENDRE, II-od éves joghallgató Kun-Szt.-Miklóson, élete 21-ik évében.

ÖZV. SZENCIEZ FERENCZÉ, szül. demes-keéri Kiss Katalin, Szenciez Ödön volt országgyűlési képviselő édesanyja, 74 éves korában, Pakson. — GYALOKAY LAJOSNÉ, szül. Bisitzky Lujza, a nagyváradi társaság egyik tisztelt tagja, 59 éves korában Nagy-Váradon. — HACKL VENCZELNÉ, szül. Staudinger Ilona, kassa-oderbergi vasuti felügyelő neje, Budapestben. — ÖZV. báró BRAUNCKER GUSZTÁVNÉ, szül. Scholz Mária, élete 66-ik évében, ugyanott. — ÖZV. VUKOVITS LAJOSNÉ, szül. Milassin Ilka, Szabadkán. — THANOFFER MARGIT, Thanoffier Lajos dr. egyetemi tanár unokaháza, 18 éves korában; — SEEMANN LAJOSNÉ, szül. Borschitzky Eleonóra, életének 42-ik évében; — VIRÁG ERZSIKE, J. Virág Bélának, a Telefon-Hírdomló szerkesztőjének kis lánya, Budapestben. — MISKOLCZY ARANKA, néhai Miskolczy József szentmártonkai református lelkész leánya, 17 éves korában.

Szerkesztői mondanivalók.

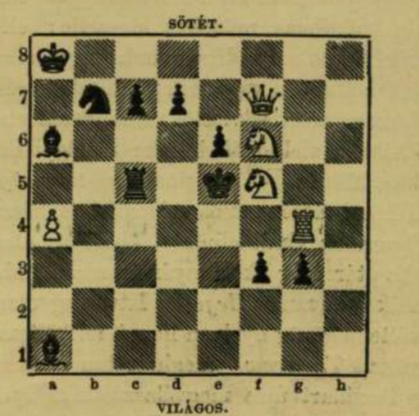
Románcz Vágy. Édes halál. Az a verselési gyakorlatosság, mely szerzőnk megvan, kellő tartalom mellett sikert biztosíthatna kellető kísérleteinek. Csakhogy éppen a tartalom hiányzik. Mi mind mond, az mind erőltetett, esniált, gyakran zavaros dolog. A «Románcz» az ifju egy csókot kért, de gúnyból egyebet nem kapott. Elbujdosott, a nyomor, kin, bú megölte. Kórházban halt meg, de a lányka ott fölkereste s halottát megcsókolta. Nem hagyunk ki semmi lényegesét kivonatunkban; az ifju, minden indoklás s a lány lelki állapotának legkisebb festése nélkül, mily hihetetlenül képtelen történet. «A vágy»-ban is, minden compositio nélkül sok tarka dologt összehord. Az «Édes halál» kerekded, csinos kis vers, csak az a baj, hogy első verszaka nagyon kúsztál, második verszaka pedig a «messzirül» csak rim kedvéért került, tulajdonképen közel kell érteni alatta, mert a szembe ütni kifejezés közelséget fejez ki.

A szerzetes. Szerző, erejét felulmóló feladatra vállalkozott. A szerzetes monológia íres közlésekből áll, nincs benne semmi egyénit, semmi jellemző. A csábító daemon jellemzésére pedig éppen nem elég ez a sor: «S ez asszony még nevet.» Szász év előtt. Egy kis statisztika. A József császár által végrehajtott népszámlálás adatai eléggé ismeretesek; legutóbb az 1890. évi népszámlálás nagy munka általános részében is közölték. A régi ártforgalmi adatokat hasonlóképen ismeri az érdeklődő közönség. Az újabb levélre magánután válaszolunk.

Nem közölhetők: M... és A... emlékkönyvébe. — Bicsizóra. Részbenbimbó. Téli nap. (Tehetségre mutatnak; de még le nem higgadt, meg nem tisztult tehetőségre. Így inkább csak egyes részletek sikerültek.) Lucza szöke. (Alapszökeje jó; kidolgozása kevésbé sikerült.) — Egyedül. Elsvolatok. (Az első elég csinos; de itt-ott még aimitani kellene rajta.) — A szívek románcza. I-VI. Remény. (Semmi jót sem lehet bennök fölledezni.) — A tenger. Epicsurusi ének. A telt kulacs. Anyám emlékezte. Este. Valás.

SAKKJÁTÉK.

1932. számú feladvány. Tusar V.-től. (L. díjat nyert feladvány.)

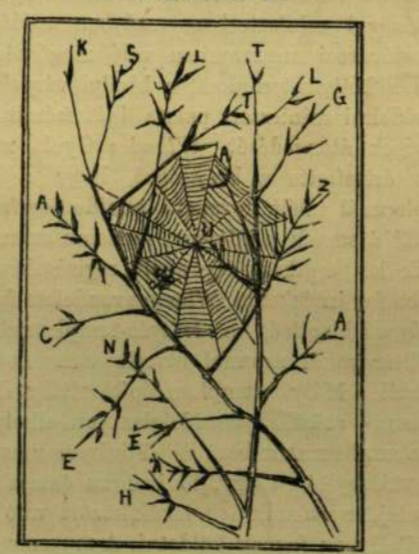
Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1923. számú feladvány megfejtése Peigl M.-től.

- Világos. Sötét. 1. V7-—f7 HA2-E3 (a) 1. Kd4—e4 (b) 2. V7-—d3 Kd4—e3: 2. Bg3—g3+ Ke4—e3: 3. Vd5—e5 mat. 3. V7-—f2 mat. Világos. b. Sötét. 1. Hg3—e2 d7—d5 2. Hg3—e2 Kd4—e3: 3. V7-—e7 mat stb.

Helyesen fejtették meg: Budapestben: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördögh J. — Stefankó L. — Vaskapun: Kovács Ferencz. — Mohácson: Mózes János. — Berhidán: Scheiber Adolf. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 1-ső számában közölt képtalány megfejtése: Jobb egy illuzió, mely bollogit, mint egy valóság, mely lesujt.

A «Vasárnapi Ujság» 51-ik számában közölt nagy képtalány megfejtése:

Kinek virág kell nem hord rózsaberket, A látni vágyó napla nem tekint, Kéjt veszt, ki sok kéjt szórakozva kerget, Csak a szerénynek nem hoz vágya kint.

Ki szívbén jó, ki lélekben nemes volt, Ki életszerzőt el nem égeté, Kit góg, mohó vágy és fény el nem varázsozt, Földön honát csak olyan lelheté.

A megejett sorsolás alkalmával elsőnek Kühne Adolf (Miskolcz), másodiknak Szabó Irén (Szent-Antalfa), harmadiknak Kovács Gyula (Budapest) neve húzattott ki, kiknek a könyvetek kiadóhivatalunk a szombat postával megküldötte.

Heti naptár, január hó.

Table with 3 columns: Nap, Kath. prot. naptár, Görög keleti naptár. Rows for days of the week from Vasárnap to Szombat.

Hold változás. Első negyed: 23-án reggel 3. ó. 59 p.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Foulard-selymet 60 krtól 3 forint 35 krig méterenkint — japáni, chinái, stb. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg-selymet 35 krtól 14 ft 65 krig méterenkint sima, csikós, kozcskázott mintázzottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázzal) a megrendelt áru postabér- és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. k. udv. szállító) selymgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6571

Advertisement for Crème Jolis Szappan, Crème Puder, and Crème. Includes a large logo for 'Jolis' and text describing the products.

Advertisement for Pserhofer J.-féle «VÉR TISZTÍTÓ LABDACSAI». Describes the benefits of the blood-purifying pills and provides contact information for the pharmacy in Bécsben.

Advertisement for Dr. Suin de Boutemard zamatos fog-szappana and Dr. Borchardt illatos növény-szappana. Includes text about the quality and benefits of the soaps.

Advertisement for Budapest: Török József gyógyszerháza. Lists various medicines and services offered by the pharmacy.

Advertisement for Raymond és társ., cs. kir. szabadalom-tulajdonosok Berlinben. Promotes their products and services.

Advertisement for Orvosi tanácsadó VAROSON ÉS FALUN. Provides medical advice and services for both city and rural areas.

Advertisement for Brausweller Janos órák, ékszeresek. Promotes their watchmaking and jewelry services.

Advertisement for VELOUTINE Kőröslétező szappan. Features a large logo and text describing the soap's benefits for skin.

Advertisement for Kinek van szeplője? Promotes a skin treatment product for removing freckles.

Advertisement for Villámhárító. Promotes lightning rods and other electrical safety products.

Advertisement for Brausweller Janos órák, ékszeresek. Promotes their watchmaking and jewelry services.

Advertisement for Lechner-féle zsirpuder. Promotes their skin powder and other cosmetic products.

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMÁNYOK

szabadalmazását ess-
köeli mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett. Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Fontosabb
Nemzetközi
Nyelv- és
Nyelv- és
Nyelv- és
ajánl
és
elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet)

LATZKOVITS A.

BUDAPEST,
IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Cs. és kir. szabadalmazott fehérenemű-gyáros
ajánlja
uri divat- és fehérenemű-ujdonságait.

Jury-tag és több kiállításon kitüntetve.
BUCHHALTER-féle
első magyar mű- és vegytisztító intézet
Budapest, Ferenc-körút 20. sz.
Férfi- és női ruhák, csipkék, függönyök, szőnyegek és
minden e szakba vágó cikkek a legutányosabban
tisztítottak.
Posta értékesítés után a ruháért hűhöz küldünk és vissza küldjük.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látászeresek.
Látászeres raktára Váci-utca 30. szám.
Tan- és műszerek és fényképezési kézi-
lékek raktára
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
Aranyoskút kiváratra bérmentre, ingyen.

Blätterbauer R.
a frankfurti Raff-Conservatorium volt tanárja,
leczkékét ad zongora já-
tékaiban és zeneelméletben.
Lakása: Üllői-út 21. föld-
szint 4. ajtó.

Rum, likőrök
készítéséhez való híres ki-
vonatok
WATTERICH A.-nál
Dohány-utca 5.
kaphatók.
Kezelési könyv ingyen.

CHINA SERRAVALLO

vassal, kitűnő ízű s azért gyermekek és asszonyok szívesen veszik be. Egy literes üveg
2 frt 20 kr., 1/2 literes 1 frt 20 kr. Nélkülözhetlen gyenge testalkatúknak s üdülők-
nek. Molegen ajánlva a bécsi egyetem orvosi tekintélyei által. Többszörösen kitün-
tetve. Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapest, VI. ker., Király-utca 12. szám.
Minden gyógyszerházaiban kapható.

A Köszegi Teréz-féle
álarcz-kölcsönző intézetet
mely 18 éven át a Szervita-téren létezett, ez évben
IV. ker., Deák-tér és Sütő-utca sarokra,
fők-fizetelmét pedig béli estéken a Vigadóba helyeztem át.
Különös figyelemmel voltam a nagyrészt közönség igényeinek
és kényelmeinek minden tekintetben való kielégítésére,
miért is elegánsan berendezett üzletemen kívül egy külön
bejárati szalon is nyitottam. Bátor vagyok tehát ez idén
is elegáns új dominómat és jelez-öltönyeimet dús választé-
kban, jutányos költségek-ért a nagyrészt közönség be-
szese figyelmébe ajánlani.
Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközölteknél.
Kiváló tisztellel
Köszegi Teréz.

Eisenschiml és Wachtl
Budapest, Váci utca 12
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
Legnagyobb raktár mindennemű fény-
képezési gépek és készülékekben.
Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
Aranyérmék ingyen és bérmentre.
Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.

**Köhögés, rekedtség és el-
nyálkásodás ellen**
legjobb hatású szer a
RÉTHY-féle pemetefű-czukorka,
mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható min-
den gyógyszerházaiban. Egy doboz ára 30 kr., 5 doboz-
zal 1 frt 50 kr-ért bérmentre küld
Réthy Béla gyógyszerész
Bécs-Csabán.
Főraktár **TOROK JÓZSEF** gyógyszerháza Budapest.

Migraenin-Tabletták
a legjobb szer bármilyen fejfájás ellen
Egy üveg ára 1 frt 20 kr.
Főraktár:
Török József gyógyszerháza
Budapest, király-utca 12. sz.
Azonkívül kapható
minden gyógyszerházaiban és
drogeriáiban.

MARGIT-CRÉME
hírneves, az elegáns hölgyek által hasz-
nált arccrème (nem zsíros kenőcs) rövid
idő alatt ifjítja és szépíti az arcot,
eltávolítja az arcról mindennemű bőr-
tisztítást.
Egyedüli szer szeplő, májfoltok,
pattanások, börtök (mitesszer) ellen.
Bámulatos hatása abban rejlik, hogy
a bőre kenve az által rögtön folyé-
tesedik és ez okozza azon csodás átala-
kítást, hogy szeplővel vagy májfolt-
okkal teljesen fedett arcz 3-4 nap
alatt alabástrom fehérré lesz.
Mivel nem zsíros — nappal is alkalmazható, — a crémével
bekenett bőrön a hőlgyörpör remekül tanad. Ára 50 kr. 1 frt.
Margit-szappan ára 35 kr. — Margit-hőlgyörpör,
fehér, rózsás és crémé színben ára 60 kr. — Mar-
git-fogpép 50 kr.
FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza,
Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár **BUDAPESTEN, Török József, Király-utca.**

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

TERMÉSZETES
SAVANYU-KUT
Uj fényképezési műterem!
Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget tisztel-
lettel értesíteni, hogy
**Budapest, IV., koronaherezeg-utca 5.
a Harris-bazár átellenében**
a mai kor magaslatán álló, legelőkeltebb berendezésű
fényképezési műtermet
nyitottam, hol a legújabb módszer szerinti eljárással
tekintet nélkül az időjárásra, a legmagasabb igényeket
kielégítő felvételeket pillanat alatt oly módon eszközök,
hogy feszélyes beállítás nem szükséges, s a fényképezés
mintegy társalgás közben történik.
A Mertens és Társa valamint Strelisky műter-
mében mint művezető 10 éven át szerzett tapaszta-
lataim és képességeim azon helyzetbe juttattak, hogy a
modern eljárású fényképezéseket a legjobbban és leg-
jutányosabban eszközölhetem. — Mély tisztellel
MÁRTONFFY GYULA
fényképész.

Lesoványodásra s egyidejűleg az
egészség erősítésére 2 hónapig veendő
a dr. Blyn s dr. Duchesne-Duparc klin-
tanár, becsületrend lovagja — meggyógyulása
után Boisson gyógyszer. által készített **per-
za-pilula**, vesiculoseivel előállított név. készítmény.
Egy 3 frtos nemzetközi posta-meghatalm. küldésével bér-
mentre szállít egy palackkal: **M. BOISSON, 100 rue Mont-
martre, Paris.**

VASÁRNAPI UJSÁG

4. SZÁM. 1896. BUDAPEST, JANUÁR 26. 43. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és (egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG (egész évre 8 frt
félévre — 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK (egész évre 5.—
Külföldi előfizetésekre a postallag
meghatározott vésztőlji is csatolandó.

KIRÁLYI VADÁSZATOK GÖDÖLLŐN.

AZ EZREDIK évforduló ünnepére Gödöllő vá-
ros és Pest megye megbízásából Ripka Fe-
rencz hírlapíró «Gödöllő a királyi család
otthona» című könyvet irt. Ugyanazon forrás-
ból, melyből Ripka nyerte adatait, a könyv
megjelenése is elmondhatunk egyet-mást,
hogyan vadászik a király, ha itthon van.
Ha Ő Felsége Gödöllőn tartózkodik, épen
annyit dolgozik, mint rendes székhelyein; csu-
pán szabad idejét tölti vadászattal az oly pá-
ratlannak tartott gödöllői vadászterületen, mely-
nek erdőségeiben történelmi adatok szerint haj-
dan Nagy Lajos, majd Mátyás ki-
rály is szeretett vadászgatni.
Mint tudjuk, a király télen-nyá-
ron korán kel, így Gödöllőn is; ha
különösen cserkészetre akar menni,
már reggeli négy óraker talpon
van, miután előtte való nap a rész-
letekre nézve megállapodott Pet-
tera vadászmeisterrel. De ha az es-
téli udvari futár fontos állami ügye-
ket tartalmazó iratokat hoz Bécs-
ből, a másnapra kitűzött vadászat
gyakran elmarad.
Cserkészetre reggel 4 óra után
hintón megy a király az illető erdő-
részbe. Ilyenkor négy pompás hó-
fehér lovat fognak a hintó elé, me-
lyek oly nyugodtságra vannak be-
tanítva, hogy meg a netaláni méh-
szűrást is mocczanás nélkül tű-
rik. A hintónak az alján is van
lámpa, hogy a lovak lábai alá vi-
lágítson. A kocsin a király és ko-
cison kívül csupán fegyverhordo-
zója ül, csak néha kíséri ki Pettera
vadászmeister, mivel minden erdő-
területnek a saját erdésze fogadja
a királyt, s aztán ugyanaz kalau-
zolja is. Legjobban kedveli a szent-
királyi és juharosi vadászterületet,
hol szarvasra szokott cserkészni.
Ezen erdőterületeken a királyon
kívül senkinek sem szabad va-
dászni. Csak kivételesen van meg-
engedve néhány év óta a király
vejének, Lipót bajor királyi her-
cegnek, hogy azokat ő is használ-
hassa.

Ezen erdőségeket a király ott tartózkodása
alatt rendkívül figyelmesen gondozzák. Hogy az
annyi élvezetet nyújtó szarvas-cserkészés meddó
ne maradjon, a gyalog- és kocsitákról még a
leveleket is elsöprik, hogy a vad el ne riadjon.
Ha a király lesben áll, rendesen valamely fa
mellett meghúzódva órahosszat elvár, míg a
szarvascsorda megérkezik. Többnyire csak egy-
szer lő rájuk, de mindig sikerül egy-egy szarvast
zsákmányul ejtenie.
Legnagyobb öröme azonban a vaddisznó-
vadászatban telik. A vaddisznó a pompás val-
kói erdőrezsben falkaszámra tartózkodik. Itt
rendesen Rajcsán János kedvenc erdésze fo-
gadja Ő Felségét. Vaddisznó-vadászatra leg több-

szőr délután jár a valkói erdőrezsben kívül a
juharosi és babáti erdőségekre is, és többnyire
80—90 lépésről vezi cézba a feléje érkező
vaddisznót. Ebben telik a királynak legnagyobb
mulatsága, s nagy örömet talál még abban is,
ha a megsebzett vadkannak legalább a kegyelem-
lövést megadhatja. Ilyenkor szembe megy a
kannal, s a mint az 80—100 lépésről agyaráit
csattogatva iparkodik megroskadni hátuljával is
fölemelkedni s megsebzőjére törni: Ő Felsége
megáll, nyugodtan céloz és a következő pill-
anatban már homloka középen találva rogyik
össze a vad s esőrgedező piros vére összefolyik
a fehér tajtékzó habbal a zöld fűben.
A legutóbbi őszi vadászat alkalmával lőtt a
király a valkói erdőrezsben egy 190
kiló súlyú vadkant, melynek agya-
rai 18 cm. hosszuk voltak. A pompás
állatot a király egy budapesti pre-
paratornál kitömte, Erdélyi fény-
képezés pedig a gödöllői kastély ud-
varán fölállítva lefényképezte.
A vaddisznó-vadászaton kívül
legjobban kedveli a király a fá-
czán-vadászatot, a midőn a leg-
nagyobb tizezer különféle vadat ejtett már
számllálja a már lelőtt vadakat:
1—2—3 és így feljebb. A mi nem
szemei előtt esik le, azt már nem
számítja be, az ilyet a két fegyver-
hordó köteles olvasni s egyúttal
figyelmeztetni a királyt az esetleg
érdekesebb vadakra. A király még
most is legjobb fűczánlövő hazánk-
ban, úgy, hogy nyomába sem léphet
senki. Mióta vadászik, több mint
tizezer különféle vadat ejtett már
el. Rendesen 75—80 lépésről cé-
loz, és csak nagy ritkán szokott
hibázni. Zronek testőrvadász alig
győzi társával, Prölessel, a király-
nak a puskáit tölteni. A király ren-
desen Piper-féle srétes és Springer-
féle golyós löfegyvereket használ.
Eley-féle angol gyártmányú pat-
ronokkal. A fegyverek vaddisznó-
vadászaton mogoró nagyságú go-
lyókkal vannak megtöltve. Vadá-
szaton a király kutyákat ritkán
használ, s csak rendkívül erős
vadkanra lő robbanó golyókkal,
melyek a megsebzett vadat azon-
nal megölik. A rókavadászatot

Erdélyi fényképe.
A KIRÁLY A GÖDÖLLŐI VADÁSZATON.

II. MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

első huzás 1896 február 5-8-ig.

I. osztályú sorsjegyek.				Teljes sorsjegyek (mindhárom oszt. érvényes).			
1/30	1/10	1/2	1/1	1/30	1/10	1/2	1/1
1.—	2.—	10.—	20.— frt.	3.—	6.—	30.—	60.— frt.

Sorsjegyeket elárusít:
HEINTZE KÁROLY, Budapest,
Szervita-tér 3. szám.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)